درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره‌وه‌لك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղ.ռ
» » » » վեցամսեայ. 70 »
» » » » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրք
» » » վեցամսեայ. 20 »
Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցման համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ.

ԿԻԼԻԿԻՈՅ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԻՒՆԸ

ԷՋՄԻԱԾԻՆ ԵՒ ՍԻՍ

Հայ. Եկեղեցւոյ Նուիրապետութեան կեդրոնները եղող այս երկու կաթողիկոսանիստ Աթոռներուն միջեւ, դժբաղդաբար չեն պակսած վէճ ու քանակռիւներ մինչեւ մեր օրերը. մանաւանդ հանգուցեալ Գէորգ Դ. և Մկրտիչ Ա. Կաթողիկոսներու ժամանակ:

Բայց ինչ ալ ըլլային այն վէճի ու կռիւներուն նիւթ եղող խնդիրները, անոնք երբեք առնչութիւն չունէին Հայ. Առաքելական Ս. Եկեղեցւոյ միութեան հետ. անոնք աւելի կը վերաբերէին անձնական կիրքերու և եսամոլ փառասիրութեանց, որ գլխովին հակառակ էին մեր Եկեղեցւոյ ներող և սիրոյ ոգւոյն:

Տ. Մակար Կաթողիկոսի օրով լաւ յարաբերութիւններ հաստատուեցան Էջմիածնի և Սսոյ միջեւ, թէև անկէ առաջ գտնուած են Էջմիածնի Կաթողիկոսներ որոնք կաթողիկոսական մասունքներ ու թանկագին նուէրներ փոխանակած են իրարու ի նշան լծակից եղբայրութեան և սիրոյ:

Տեսած եմ Մակար Կաթողիկոսի պաշտօնական նամակները, որով լծակից, պաշտօնակից կ'անուանէ Կիլիկիոյ Մկրտիչ Կաթողիկոսը, մինչ Գէորգ Դ. Կաթողիկոսը նոյնը չէր ըրած. նոյնպէս Մակար Կաթողիկոսն էր որ Էջմիածնայ ուխտագիրին մէջէն վերցնել տուած էր Սսոյ Աթոռին նկատմամբ գրուած հակաթոռ և տգեղ ու վիրաւորիչ բառերը:

Այսօր Ներկայ Ս. Հայրապետը աւելի հայրական գորովանք մը, սէր մը կը տածէ Սսոյ Աթոռին նկատմամբ, և, ինչո՞ւ չըլլայ այսպէս, երբ Հայ. Առաքելական Ս. Եկեղեցին սիրոյ և միութեան վէմին վրայ հաստատուած է նոյն ինքն մեծ Վարդապետին իր աշակերտներուն ուղղած սա սիրոյ խօսքերով թէ «Դուք ամենեքեան եղբարք էք»:

Աւելի 220 տարի առաջ Էջմիածնի Տ. Փիլիպպոս և Սսոյ Տ. Ներսէս Կաթողիկոսները Ս. Երուսաղէմի մէջ մեծ ժողով մը գումարելով կանոններ կը հաստատեն երկու Աթոռներուն միջեւ տեղի ունեցած անհամաձայնութիւնները ու եկեղեցականաց ոմանց կողմէ (Էջմիածնական և Սսական) եղած զեղծումները խափանելու համար: Փափաքեցայ այն սահմանուած կանոններու մէկ ամփոփ և կարեւոր մասը ներկայացնել Արեւելքի ընթերցողներուն.

Սահմանուած կանոնադրութիւնը՝ երկու Կաթողիկոսական Աթոռներուն՝ Էջմիածնի և Սսոյ՝ սէր և խաղաղութիւն մաղթելէն յետոյ, կ'ըսէ.

Ա.— Պէտք է իւրաքանչիւր Կաթողիկոս իր վիճակին համար եպիսկոպոս ձեռնադրէ, և եթէ ուրիշ վիճակէ մէկը եպիսկոպոս ձեռնադրէ, պէտք է զայն իր վիճակին մէջ տեղաւորէ, և ձեռնադրեալը եթէ այն Կաթողիկոսի վիճակէն ուրիշ Կաթողիկոսի վիճակը տեղափոխուի, անընդունելի պիտի ըլլայ:

Բ — Առանց ժողովրդեան խնդրանքին և առանց վկայականի մէկը եպիսկոպոս չձեռնադրուի:

Գ.— Ոև է պատճառաւ մը եպիսկոպոս մը ուրիշի մը վիճակը չպիտի յափշտակէ:

Դ.— Երկու եպիսկոպոս կամ առաջնորդ միեւնոյն վիճակի մէջ թող չըլլան, բացի մեծ և կարեւոր պատճառէ:

Ե.— Եպիսկոպոս մը չպիտի համարձակի ուրիշ վիճակէ մէկը ձեռնադրել: Եթէ համարձակի՝ ինքն և իր ձեռնադրեալը պիտի լուծուին:

Զ.— Եթէ եպիսկոպոս մը, ոչ թէ իր Կաթողիկոսին հրամանաւ, այլ կաշառքով կամ ազդեցութեամբ համարձակի ուրիշներու վիճակը ձեռք ձգել, կարգէն կը լուծուի:

Է.— Եպիսկոպոս մը չպիտի կրնայ անխտրաբար ամէն տեղ վարդապետութեան իշխանութիւն տալ, եթէ նուիրեալը կատարեալ չըլլայ ուսմամբ, առաքինութեամբ, հասակով, աստուածային երկիւղով և ամէնէն վկայեալ, որովհետեւ այս պատճառաւ շատ անկարգութիւններ և գայթակղութիւններ մտան Եկեղեցւոյ մէջ. և եթէ այս կանոնին անսաստողներ գտնուին, ծայրագոյն վարդապետի աստիճան տուողը պատիւէ կ'իյնայ և առնողն ալ անընդունակ կ'ըլլայ:

Ը.— Քահանայ և կամ ժառանգաւոր մը պէտք է ձեռնադրութիւնը ընդունի իր եպիսկոպոսէն, հաւանութեամբ իր ժողովրդեան, ապա թէ ոչ կարգալոյծ կ'ըլլայ:

Թ.— Իրաւունքներն ու հասոյթները որ ժողովրդէն յատկացուած են եպիսկոպոսներուն և երէցներուն, Հայրապետական կանոններու և հրամանին համեմատ պէտք է առնեն եպիսկոպոսներն ու երէցները. չըլլայ որ զիրար զրկեն, որոնց համար միշտ տրտունջ և դժգոհութիւն կը լսենք:

Ժ.— Երէցները թող զիրար չզրկեն, մէկզմէկու ծուխը և հասոյթը յափշտակելով (ականջը խօսի մեր կարգ մը տէր պապաներուն), պէտք է որ ամէն ոք իր բաժինով բաւականանայ, ապա թէ ոչ կարգալոյծ կ'ըլլան:

Ահա այս կանոնները, նոյնպէս նշանուքի, պսակի, կինը մեռնող քահանայի մասին հրահանգներ սահմանելէն յետոյ, երկու Կաթողիկոսները, ինչպէս նաեւ Երուսաղէմի Առաջնորդ Աստուածատուր վարդապետը և միւս եպիսկոպոսներ ու աշխարհականներ կը ստորագրեն այս պայմանագրութիւնը և սիրոյ ողջոյնով կը բաժնուին իրարմէ:

Այս կանոնները արտագրելով ըսել չեմ ուզեր թէ խտիր դնել պէտք է Էջմիածին կամ Սիս ձեռնադրուած եպիսկոպոսներուն, վարդապետներուն միջեւ. այլ աւելի շեշտել կ'ուզեմ թէ ո՛րչափ որ այս կանոնները զանց առնուած են՝ այնչափ յաճախած են զեղծումները:

Պոլսոյ մէջ գտնուող կարգ մը վարդապետներ, որոնք ոչ մէկ բարեմասնութիւն չունին և չեն վերաբերիր Սսոյ միաբանութեան, այլ այս ու այն վանքերէն ելած են ի Պոլիս, գիտեմ որ իրենց խելապատակէն կանցընեն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսը ձեռնադրուելու պէս փեշերնին սօթտած վազել դէպի Սիս եպիսկոպոսանալու ախտէն բռնուած. նոյնը պիտի ընեն կարգ մը վարդապետացու անճարակներ: Այս պարագային, Փիլիպպոս և Ներսէս Կաթողիկոսներու գծած օրէնքն ու կանոնը պէտք է կէտ առ կէտ գործադրէ Կիլիկիոյ նորընտիր Կաթողիկոսը, ով որ ալ ըլլայ: Պէտք է չափ ու սահման մը դնել այն կարգ մը ագահ անձերու սուտ աստիճանի բարձրանալու տենչանքին, որոնց երբեմն եկեղեցին փոխանակ յառաջադիմելու ու պայծառանալու՝ կը յետադիմէ ու կը նսեմանայ:

ՆԵՐՍԷՍ Վ. ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ
Միաբան Ս. Աթոռոյն Կիլիկիոյ

ԱՌԱՋԱՐԿ ՄԸ

ԹԱՏՐԱԿԱՆ ՀԵՂԻՆԱԿՈՒԹԵԱՆ

(Մեր կովկասեան թղթակիցէն)

ԲԱԳՈՒ, 2 Օգոստոս

Անցեալները Պոլսի լրագիրներից մէկում կարդացի որ Իզմիրում տրուել է մի ներկայացում, ուր խաղացել են Պ. Կարապետ Գույումճեանի մի ինչ որ կատակերգութիւնը, որը բաւականին յաջողութիւն է գտել:

Անծանօթ լինելով Պարոնի հասցէին, ես առիթից օգտւում եմ թէ՛ նրան եւ թէ՛ մեր Տաճկահայ գրողներին առաջարկելու որ եթէ նրանք ունին որ և է յարմար թատրոնական գրուածք — կատակերգութիւն կամ ողբերգութիւն միեւնոյն է, — վատ չէր լինի եթէ նրանք ուղարկէին Կովկաս:

Բագուի մշտական խումբը, որը իր մէջ ունի բաւական յայտնի բեմական ոյժեր, մի երկու ամսից կը սկսի Բագւում իր ներկայացումների կանոնաւոր շրջանը, և որ և է լաւ թատրոնական գրուածք նա չի մերժի ի հարկէ ընդունելուց և բեմի վրայ դնելուց:

Դա ոչ միայն թէ՛ մեզ և թէ՛ խմբի համար մի հաճելի նորութիւն կը լինի, այլ և նիւթական օգուտ կը բերի հեղինակին:

Պարոնեանի երկու գրուածքները Մեծապատիւ մուրացկաններ, և Բաղդասար Աղբար շատ մեծ յաջողութիւն ունեցան մեր բեմերում, մանաւանդ երբ խաղերում մասնակցում էին Օր. Մարի Հրանուշ և Պ. Վրոյր: Այդ գրուածքները դեռ երկար ժամանակ մեր հասարակութեան սիրած խաղերը կը մնան արժանաւոր տեղ բռնելով Կովկասի հայ բեմերգուարում:

Ես ամենայն ուրախութեամբ յայտնում եմ իմ պատրաստականութիւնը՝ այդ տեսակ գրուածքների քննիչ մասնաժողովին ներկայացնելը, և բանակցելը թատրոնական վարչութեան հետ պայմանների մասին:

Գրեաները ի հարկէ կը մնան անկորուստ և կը վերադարձուեն տէրերին՝ չընդունուած դէպքում:

ԱՐԵԼ ԱՊՐԻԼԵԱՆՑ

ՀԻ՞Ն ԿԻՆԸ ԹԷ ՆՈՐ ԿԻՆԸ

Առ ՍԻԲԻԼ

Գրող մը ըլլալու յաւակնութիւնը չունիմ, բայց կը ներէ՞ք, Տիկին որ այս մասին իմ տեսութիւններս պարզեմ, յենլով անձնական փորձառութեանս ու դատողութեանս վրայ: Անժխտելի է թէ՛ աղջիկն մը բնական կոչումն՝ կին ու մայր ըլլալ է ամէն բանէ առաջ: Այս կոչման պարտաւորութիւններն են ուրեմն զոր լրջօրէն պէտք է սորվի նախ հայ աղջիկը. և այն ատեն՝ կը հաւատամ թէ շատ զգալի կերպով պիտի կրնայ պակսիլ տունը մնացածներուն թիւը, որուն այնքան ստուար ըլլալուն պատճառը կը վերագրեմ ես այն դաստիարակութեան, զոր «անցեալը» կ'անուանէք:

Բայց արդի տնտեսական ու ընկերական պայմաններուն մէջ՝ պէտք ունինք և զգալի կերպով պէտք ունինք Նոր կնոջ: Միայն թէ, այդ տնտեսական ու ընկերական պայմաններուն մէջ բաւական ասպարէզ կա՞յ արդեօք, ուր ձեր յիշած Նոր կինը՝ ի հարկին — և այս հարկն ալ բացառիկ չէ դժբաղդաբար — աշխատելով, կարենայ իր անձին և իրեններուն համար օգտակար ըլլալ: Այդ պակասը, ասպարէզի պակասը, չէ՞ մի որ մեր մանչ տղոց համար ալ ունինք այսօր: Չէ՞ մի որ ունինք կէս կամ լաւ ուսեալ մանչերու ստուարաթիւ լեգէոն մը, որ առ ի չգոյէ լաւագոյնին՝ վաճառատուններու մէջ կը փտին գրեթէ ոչինչ վարձատրութեամբ և առանց որեւէ ապագայի: Մեր քուէն բացարձակապէս Նոր Կնոջ համար տալով, վախ չկա՞յ արդեօք թէ յուսախաբներու և դժգոհներու պատկառելի թիւ մը պիտի պատրաստենք առ ի չգոյէ բաւական ասպարէզի. քանի որ դժբաղդաբար շատ է թիւը անոնց որ գէթ ամուսնութենէ առաջ ապրելու կամ գոնէ քիչ կամ շատ օժիտ մը պատրաստելու միջոցներէն զուրկ են. Թողո՛ւնք ամուսնութենէ ետքը աշխատելու պէտք ունեցողները:

Շատ խոտելի չէ նաեւ այն առարկութիւնը, թէ Նոր կինը, իր բացարձակ առմամբ, քիչ մը շատ ֆալլիք պիտի ըլլայ մօտէն ալ, և անյարմար առաջքը առնելու ամուրիութեան այն հոսանքին, որ երթալով կը սաստկանայ, և զոր կասեցնելու միջոցը պէտք է որոնել տրուելիք դաստիարակութեան տեսակին մէջ:

Ահա խնդիրը կը կնճռոտի, Տիկի՛ն. Ներեցէք ուրեմն որ Ձեր տուած սահմանէն քիչ մը շեղելով պատրաստենք մեր Նոր կինը, այնպէս մը որ կատարեալ տանտիկին մը ըլլալով հանդերձ, երբ հարկը ներկայանայ՝ իր և իրեններուն համար աշխատելու ալ ընդունակ և կարող ըլլայ:

Տանը մէջ և դպրոցը տրուած դաստիարակութեամբ և անձին օրինակով նախ ըմբռնել տանք մեր աղջիկներուն, մեր քոյրերուն թէ աշխատիլը ամօթ չէ թէ՛ տանը մէջ և թէ՛ ի հարկին տունէն դուրս ալ: Իսկ անկէ վերջը, գծենք անոնց կրթական ամբողջ ուղղութիւնը:

Ես շատ պիտի փափաքէի որ ունենայինք կրթարան մը ուր մեր աղջիկները սորվէին նախ հայերէն կարդալ ու գրել. Կրօնք ու Բարոյագիտութիւն, Պատմութիւն և Աշխարհագրութիւն, Առողջաբանութիւն, Թուաբանութիւն և Առտնին Տնտեսութիւն ու Հաշուակալութիւն, Օտար լեզու մը՝ օգտակար գիտելիքներ կարդալ ու կարենալ հասկնալու բաւականաչափ, Կար, Ձեւ, Ձեռագործ, այս ամէնը շնորհքով տանտիկին մը ըլլալու բաւականաչափ ամփոփմամբ ու լաւ խնամքով աւանդուած: Քիչ մը գեղարուեստ, այսինքն Երաժշտութիւն գործնական կամ ձայնական, կամ Գծագրութիւն ըստ ընդունակութեան: Եւ շատ մըն ալ այն գործնական գիտելիքներէն — խոհանոցն ալ չմոռնալով — որուն պէտք ունի տուն տեղ կառավարելու պատրաստուող կին մը: Այս թող ըլլայ մեր տեսական կրթարանին նախապատրաստական դասընթացքը:

Ունենայինք նաև բարձրագոյն դասընթացք մը, որ երեք մասնագիտական ճիւղի բաժնուէր առ այժմ, և նախապատրաստական ընթացաւարտ սանուհիներէն իւրաքանչիւրը ընդունուէր ա՛յն ճիւղին մէջ, որուն իր ընդունակութիւնը ներէր հետեւիլ: Այս ճիւղերէն մէկը ըլլար ուսուցչական, ուր աշակերտուհին կարենար հասնիլ մինչեւ դպրութեանց պսակաւորի աստիճանին: Երկրորդը՝ Ձեռարուեստի յատուկ, ուր կար ու ձեւի և ձեռագործի յաջողակ մասնագէտներ կարելի ըլլար հասցնել: Երրորդը՝ գեղարուեստի յատուկ, ուր երաժշտութեան ճիւղերը և նկարչութիւնը աւանդուէին միջավայրին ներած չափով կատարելութեամբ:

Եւ ահա՛, Տիկին, այս կրթարանէն ընթացաւարտ աղջիկ մը, ի՛նչ անուն ալ տալ պէտք ըլլայ իրեն, Նոր կամ հին-Նոր, իր վրայ պիտի միացնէր այն պայմանները որ կը պահանջուին հայ կնոջմէն տնտեսական ու ընկերական արդի կացութեան մէջ:

Ենթադրենք որ աղջիկ մը աւարտելով մեր այս կրթարանին նախապատրաստական ընթացքը, տուն քաշուէր: Կ'ունենայինք իրմով տիպար կին մը ու տիպար մայր մը, որ իր սորվածովը ի հարկին պիտի կարենար նաեւ ապրեցնել ինքզինքը և իրենները, բաւ է որ իր նկարագիրը կազմելու հոգ տարած ըլլայինք: Իր գիտցած կարն ու ձեւը, ձեռագործը և ուրիշ ձեռքի օգտակար աշխատութիւնները բաւական պիտի ըլլային այս նպատակին, մանաւանդ մեր նիւթապէս խեղճ համեստ դասակարգին համար խօսելով:

Իսկ բարձրագոյն դասընթացքի իւրաքանչիւր ճիւղին շրջանաւարտները՝ բացատրելու հարկ կա՞յ որ մէյմէկ [illegible] կիներ պիտի ըլլային. Նախապատրաստական դասընթացքին միջնակարգ բարելաւ կրթութենէն զատ, պիտի ունենային նաեւ լաւ մասնագիտութիւն մը, որով ոչ միայն պիտի կրնային ապրիլ, այլ նոյն իսկ դիւրակեաց ալ ըլլալ քիչ շատ:

Գասըգիւղ ԱԼ. ՏԷՊԱՐԵԱՆ

ՎԱՆԱԿԱՆ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Բ.

Քննութեանց ընդհանուր ճնշիչ ազդեցութենէն չտկուած՝ առաջին դիտողութիւն մը ներկայացուցինք տեսչութեան՝ տղոց արտասանութեան ու ընթերցումին ընկերացած ձայնի անբնական եղանակաւորման մասին, ինքնին շատ տխրացուցական, ու իմացանք որ նոյն թերութեան առաջքը առնելու համար կարեւոր ուշադրութիւնը տրուած է և կը տրուի:

Երկրորդ դիտողութիւննիս կրօնքի ուսուցման՝ նախնի ժամանակներու փոխարէն կրող հակամանկավարժական կերպն էր, զուտ աստուածաբանական և վարդապետական, որ այդ պզտիկներու ակռային տակ չծամուող ոսկորի կտոր մը կամ որկորէն վար չահող բուռ մը աւազ կը մնար: Ի հարկէ մեղադրանքին մեծը Տ. Յակոբ քահանային ծունկերուն վրայ չէինք կրնար դնել, քանի որ ինքը իր առենին մարդն ու ապրողը՝ հին ըլլալու իր իրաւունքը ունէր. գիտենք նմանապէս այն իրաւացի դժուարութեանց առաջ կուբինը՝ որով խնամակալութիւնը չէր կրնար հիմնական նոր ուսուցչի մը պիւտճէն ալ բանալ իր ընդհանուր ծախքերուն մէջ. հետեւաբար առայժմ խորհուրդ կու տայինք մենք Տէր Հօրը որ աւելի լուրջ նկատառութեան տակ ձգէ իր դասաւանդութիւնը, քիչ մը մանկանալ ու պզտիկին հասկնալի լեզուով ու խորհուրդով վերաբերուէր իր աշակերտներուն հետ, հետամուտ ըլլալով դիւրութեան կերպերու, մէկ կողմ ձգելով փիլիսոփայականը՝ տանելի կամ ոչ՝ հասած միտքերու միայն: Իր այս տարիքին մէջ այսքանին գործադրութիւնն ալ մեծագոյն արժանիք մը պիտի երաշխաւորէր իր անձին:

Արդիւնաշատ մասնակցութիւն մը պիտի ունենար Որբանոցը և նոյնքան մեծ ալ օգտակարութիւն պիտի ընծայէր այն ամէնքն ալ բնակ գեղացի հայերուն որ օրինակ առնելով արդէն միւս չորս հայերէն՝ տարեկան վեց կամ եօթը ոսկի գումար մը զրկէին խնամակալութեան՝ գիւղի իրենց զաւակները իբրեւ գիշերօթիկ ուսանող՝ Խուլէի որբանոցը դնել տալու: Գիւղային ո՛ և է վարժարանի վրայ անհամեմատ առաւելութիւն կը պահէր որբանոցը թէ՛ ուսման և թէ՛ նիստ ու կացի ամէն պայմաններով: Յետոյ, գիտենք թէ շատ մը գիւղեր նոյն իսկ ծխական դպրոցէ ու վարժապետէ զրկուած են և տղաքը ամառ ձմեռ գոմէշի ու հորթի հետ հաւասար կեանքով, մէ՛կ հասակ կ'առնեն՝ իրենց տոպրակին մէջ քերականի մը առաջին թուղթն ալ չունենալով:

Որբանոցը իր աւարտած ուսման հետ արհեստագիտական բաժին մ'ալ աւելի ունի այսօր. արդէն [illegible] ազնիւ երիտասարդը հոն արհեստական սեղան ու հոր չուած՝ մանուսագործութիւնը կ'ուսուցանէ, որուն վրայ ներկայ տարեշրջանէն սկսեալ պիտի աւելնան դերձակի ու կօշկակարի արհեստները: Գիտցուէր միեւնոյն ատեն ալ թէ՛ տղան կամ որբը այսօրուընէ պարտէզի ու բանջարեղէնի մշակման սկսած, ամէն օր աչքին տակ ունի վանապատկան արտերն ու երկրագործի աշխատութիւնը, և քիչ մը ուժաւորուելէ ետքը ամէն ընդունակութիւն պիտի ունենայ հողագործութեան հետ ևս խնամի կայնելու:

Քննութեանց աւարտումէն ետքը գալիք Վարդավառի կիրակիին համար որոշուած հանդիսին հոգերովը կը զբաղինք: Ուրբաթ օրն է արդէն և կ'իմանանք թէ [illegible] հանուած տոմսակները աղէկ յաջողութիւն մը չեն գտներ. տեղւոյս ալ սուսամ մըն է ուրեմն որ մեզ կը չարչարէ. աղէկ հասոյթ մը չէ՞ պիտի կրնանք վերջապէս ձեռք բերել սա գալիք կիրակիէն՝ զոր անցած տարի այնչափ գեղեցիկ տօնեցինք:

Շաբաթ օր կանուխ կառքերը կը դառնան. ուրախութիւն մը կը թռի ամէնուն աչքէն. գործերնիս լաւ կ'երթայ, ու մինչեւ իրիկուն ուխտաւորները խումբ խումբ կը թափին. բոլոր կոյքեր կը տեղաւորուին պարտէզին մէջ, աղբիւրներուն քովերը, վանքին բակը ու աշխարհիկ կեանք մը յանկարծ տօնավաճառի մը երեւոյթը կու տայ դեռ երէկ այնքան անմարդի ու անդորր այս սրբավայրին: Գիւղացի ու քաղքենի երիտասարդներ իրենց մտերիմ շրջանակով՝ զատ զատ կուլ բոլորած, օղին առջեւնին, անհոգ զուարթութեամբ կը պոռան, կը կանչեն, կ'աղաղակեն մինչեւ լոյս՝ վաղնջական ուխտատեղիի ճշմարիտ լաթերն է հագեր վանքը:

Խարբերդ ՌՈՒԲԷՆ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՏՐԷՅՖԻՒՍԻ ՎԵՐԱԴԱՏՈՒՄԸ

ՌԷՆԻ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԱՏԵԱՆԻՆ ԱՌՋԵՒ

Ե. ՆԻՍՏ (Շար.)

ԲԻՔԱՌԻ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

Տիկին Հանրի և Պ. Պէրթիլիս իրենց տեղերը կը վերադառնան, և առաջ կ'անցնի

ԴԵՐ-ԳՆԴԱՊԵՏ ԲԻՔԱՌ

որ հաստատ ու ամուր քալուածքով մը կ'երթայ կը նստի ատեանին անդամներուն առջեւ:

Ամէնէն աւելի հետաքրքրութիւն առթող վկան է գնդապետը որ շատ հնչուն ու շատ համակրական ձայնով մը կը սկսի իր վկայութիւնը:

—Պարոննե՛ր, անցնելէ առաջ բուն խնդրին, պիտի խօսիմ Պ. Տըլառօշ-Վէռնէի այն յայտարարութեան վրայ՝ ըստ որուն համեմատ 1895ին ինծի ներկայացնել կ'ուզէր Իտալացի մը՝ որ Տրէյֆիւսի մասին տեղեկութիւններ պիտի հաղորդէր ինծի, և որուն կարծիքով իբր թէ հարիւրապետը յարաբերութեան մէջ ըլլար հազարապետի մը հետ: Այդ միջոցին էր որ ես տեղեկութեանց դիւանին պետ կարգուեցայ: Նախորդս դեր-գնդապետ [illegible], խօսելով այս խնդրին վրայ, ըսաւ թէ հիմ չէր կրնար ունենալ և թէ պէտք է զգուշանալ ատանկ անձերու հետ յարաբերութեան մտնելէ: Եւ ալ դէն վճռաբեկ ատեանը հաստատեց թէ այդ կնոջ վկայութիւնը չէր կրնար լուրջ հիմ մը ունենալ:

Գնդապետը, ինքզինքը կ'արդարացնէ տ'Օրվալ սպային խնդրին մէջ և յայտնելէ ետքը թէ Զինուորական բարձրագոյն վարժարանին մէջ ուսուցչութեան ատենէն կը ճանչնայ Տրէյֆիւսը՝ որ այն ատեն հոն կ'աշակերտէր՝ առանց մեծ ընդունակութիւն մը ցոյց տալու, կը յիշատակէ [illegible] մը՝ որ մինչեւ այս օր Տրէյֆիւսի համար անպաստ կերպով մեկնուած էր:

—Պաշարման կարգ մը ցուցակներ կային,—կարեւոր բայց ո՛չ գաղտնի,— զորս պէտք էր Գ. դիւանին մամուլին տանէր: Տրէյֆիւս սխալմամբ Ա. դիւանին մամուլին տարած էր: Արդ, այս վերջին մամուլը կը գտնուի նոյն իսկ նախարարութեան շէնքին մէջ, ուր անկարելի է բան մը օրինակել, մինչդեռ Գ. դիւանին մամուլը կը գտնուի Սանս օթէլին մէջ, նախարարութեան շէնքէն դուրս, ինչ որ մեծ դիւրութիւն մը պիտի ընծայէր իրեն, եթէ երբեք ուզէր բան մը օրինակել: Ինչպէս կը տեսնուի, այս խնդրին երեւան հանուիլը՝ ա՛լ աւելի նպաստաւոր է Տրէյֆիւսի:

Բիքառ, այս յայտարարութենէն ետքը՝ որ մեծ յուզում պատճառած է սրահին մէջ, կ'անցնի՛ Պորտրոյի խնդրին:

—Երբոր Պորտրոն գտնուեցաւ, Տրէյֆիւս նախակայքի մէջ էր Բէրինիէի գունդը. և որովհետեւ թուղթը գաղտնի չպահուեցաւ, սպայակոյտին բոլոր դիւաններն իրար անցան: Օր մը լուր տարածուեցաւ թէ յանցաւորը գտնուած էր, և տեսէք թէ ինչպէ՛ս: Ան ատեն, միշտ առաջ նետուող, անհանդարտ սպայ մը կար բանակին մէջ՝ տիւ Բաթին: Երբ որոշուեցաւ Տրէյֆիւսի գիրը Պորտրոյին հետ բաղդատել, այդ գործը յանձնեցին տիւ Բաթիի: Երկար ատեն աշխատեցաւ, բայց յուսահատելուն բան մը չէր մնացած. որովհետեւ քննութիւնները ելքի մը չէին յանգեր:

«Միեւնոյն անհանգստութիւնը պատճառած էր նաեւ զօրավար Կօ՛նզ՝ վարպետ մարդ մը ինքնին: Օր մը՝ տիւ Բաթի մէջտեղ մը գտաւ վերջապէս, ու առաջարկեց Տրէյֆիւսի տուն տալ և Պորտրոն ու գրուածը բաղդատել Պորտրոյին բուն օրինակին հետ: Եւ ընդհանուր քննութեան պատրուակին տակ, փորձը կատարուեցաւ տիւ Բաթիի, Պ. Քօշֆէրի և Պ. Կրիպլէնի ներկայութեամբ: Այդ փորձին ատեն Տրէյֆիւս ոչ մէկ կերպով խռովեցաւ. գրածը կը վկայէ արդէն. միւս կողմէ ես ալ գիրը հոն առաջինը ու բնաւ յուզման նշան մը չտեսայ իր վրայ:

«Այն իրիկուն՝ ուր Տրէյֆիւսի տունը խուզարկեցին, տիւ Բաթի հարցումներով պաշարուեցաւ. ամէնքս ալ տեղեկութիւն կը խնդրէինք իրմէ. «Ամէն բան վերջացեր է», ըսաւ մեզի: Այդ վայրկեանէն սկսեալ կացութիւնը շատ ծանր երեւոյթ մը ստացած էր: Պորտրոյին գիրէն զատ ոչ մէկ ապացոյց կար անոր դէմ: Ինչ ըսել. վերջապէս առտուան մէկը իմ պետս ըսաւ ինծի «թէ տեղեկութեանց դիւանը ջախջախիչ ապացոյցներ ձեռք բերած էր Տրէյֆիւսի դէմ: Այդ ապացոյցներուն մէջ կը գտնուէր նաեւ սա սրիկայ Տ...ը» թուղթը:

Ամբողջ քննութեան միջոցին տիւ Բաթի երբեք չբաժնուեցաւ [illegible] և ինք ներշնչեց այն հետեւութիւնները՝ որոնց անիկա յանգած է իր տեղեկագրին մէջ: Միւս կողմէ, իմ պետերէս իմացած էի թէ «ջախջախիչ ապացոյցները» այն աստիճան գաղտնի էին՝ որ նոյն իսկ ամբաստանեալին փաստաբանին չպիտի ցուցնէին զանոնք:

«Ան ատեն՝ զիս նշանակեցին՝ պատերազմական նախարարութեան կողմէ ներկայ գտնուելու համար դատավարութեանց: Տեղեկութիւններ տալու պաշտօնը ունէի և նոյն իսկ քանի մը տեղ առիթը ունեցայ Հանրապետութեան Նախագահին հետ տեսակցելու: Իմ համոզումս սա էր թէ բաւարար ապացոյցներ չկային և թէ Տրէյֆիւս կրնար անպարտ արձակուիլ, եթէ երբեք չ'ուզուէր օգտուիլ այն ապացոյցներէն՝ զորս ձեռք անցուցած էինք կ'ըսէին:

«Դատավարութեան միջոցին աչքի զարնող միակ բաներն էին Հանրիի թատերական յայտարարութիւնը և տիւ Բաթիի վարանոտ վկայութիւնը. ուրիշ բան չկար: Հանրի նախ յայտարարած էր թէ «դիւաններուն մէջ մատնութիւն գործուելուն տեղեկացած էր»: Բայց որոշեց մեծ հարուած մը տալ, և խնդրեց ինծմէ որ իմ առջեւս նստող Կալլէ հարիւրապետին ըսեմ որ զինքը նորէն վկայութեան կոչէ: Մերժեցի: Քիչ ետքը դադար մը տեղի ունեցաւ, որու միջոցին Հանրի յաջողեցաւ Կալլէի հետ գործը կարգադրել և կրկին անգամ կոչուելով, հանդիսաւոր ձայնով մը յայտարարեց. «Պատուաւոր մարդէ մը իմացած եմ թէ երկրորդ դիւանին սպաներէն մէկը մատնութիւն կ'ընէ»: Ու Տրէյֆիւսը ցուցնելով աւելցուց. «Մատնիչը՝ ահա աս է»: Ան ատեն Պ. Տըմանժ հարցուց թէ ո՞վ է այդ պատուաւոր մարդը: «Եթէ գաղտնիքներ կան սպայի մը գլխուն մէջ, պատասխանեց Հանրի, անոնք գաղտնի պէտք է մնան իր գլխարկէն»:

Բիքառ, յետոյ կը յայտարարէ թէ վստահ է որ գաղտնի թուղթերը հաղորդուեցան, «նոյն իսկ թերեւս ես տարի գանոնք, կ'ըսէ, որովհետեւ այս առթիւ բազմաթիւ թղթածրարներ յանձնած իմ 94ի զինուորական ատեանին նախագահ գնդապետ Մոռէլի»։

Ցետոյ կը շարունակէ.

—Երբ քիչ ետքը անձնապէս տեսայ հաղորդուած թուղթերն ու անոնց կցուած մեկնութիւնը, զգացի այն սոսկալի վտանգը որ առաջ կրնար գալ՝ առանց ամբաստանեալ կողմին ցուցնելու անոնց ատեանին հաղորդուելուն հետեւանքով։

Անկէ ետքը, Տրէյֆիւսի կարծեցեալ խոստովանութեանց ոչնչութիւնը երեւան հանելէ ետքը կ'անցնի այն մասնակցութեան զոր ինք ունեցաւ դատին հետեւորդ դէպքերուն մէջ.

—Տեղեկութեանց դիւանին տեսչութիւնը ստանձնեցի 1895 յուլիս մէկին, Սանտէր գնդապետին հիւանդութեան պատճառաւ։ Գնդապետը ինծի յայտարարեց թէ տը Պուատէֆր զօրավար միշտ կը զբաղէր խնդրով. «Եթէ, ըսաւ ինծի, դեռ անիկա կասկածներ ունի, կրնաք իրեն ցուցնել պզտիկ պարունակ՝ ուր համոզիչ թուղթեր կը գտնուին. ինծի համար խնդիրը վերջացած է»։ Եթէ երբեք ես ո և է կանխամտածութիւն ունեցած ըլլայի, իսկոյն պիտի սկսէի ուսումնասիրել այդ պարունակը. բայց Էսթէրհազիի գիրին և պորտրոյին օրինակին միջեւ գտնուած նմանութիւնը հաստատելէս ետքը միայն սկսայ պարունակը ուսումնասիրել։ Զօրավար տը Պուատէֆռ իրօք ինծի խօսեցաւ դատին վրայ, և ըսաւ թէ պէտք է երեւան հանել այն պատճառը՝ ուրկէ դրդուելով Տրէյֆիւս մատնութիւն բրած էր. բան մը որ մութ մնաց։

«Երկու քննութիւն յանձնեցի լրտես Կինէի, որ Հանրիի վստահելի մարդն էր։ Այդ քննութիւններէն մէկը հրամայած էր ընել՝ հաստատելու համար թէ արդեօք Տրէյֆիւս խա՞ղ կը խաղար, և միւսն ալ՝ թէ յարաբերութիւններ չունէ՞ր կիներու հետ։ Կինէ դռնապանի խօսքեր միայն բերաւ ինծի։ Տրէյֆիւսի թղթակցութենէն ալ բան մը չկրցաւ յայտնուիլ։ Ան ատեն տիւ Բաթին դատյ և անոր հարցուցի թէ արդեօք հետքեր գտա՞ծ էին Տրէյֆիւսի եղած վճարումներու մասին։— «Ոչ, ըսաւ, սակայն ընտանիքը՝ իբր ապահովագրութեան գումար՝ դրամ ընդունած է Ալզասի գործարանին այրելէն ետքը»։ Տիւ Բաթիի բոլոր դատողութիւնները այսպէս թեթեւ ու անհիմ եղած են միշտ։

Գնդապետ Բիքառ, կը սկսի մասնաւորապէս քննել Պոռտրոն՝ որուն մէջ յիշատակուած թուղթերուն համար կը յայտարարէ թէ մեծ արժէք մը չունին. «Նօթեր են միայն, կ'ըսէ, որոնց նպատակը գաղտնի կը մնայ. ամէնէն կարեւոր նկատուած թուղթն է Նշանաւորութեան Հրահանգ մը՝ որ սակայն չատ դիւրաւ կրնար ձեռք անցնիլ։ Գալով պահեստի զօրքերուն, Պոռտրոյին այդ մասը Տրէյֆիւսի վերագրելու համար, հոն գրուած հետեւեալ տողերը մէջ կը բերեն. «Քանի մը նոր փոփոխութիւններ պիտի ըլլան նոր յատակագիծի մը մէջ». արդ, ոչ ոք կը մերժէ սակայն թէ 1894 օգոստոսին, արդէն իսկ փոփոխութիւնները եղած էին և ցուցակներն ալ վերջնական ձեւ մը ստացած։ Եթէ գրողը Տրէյֆիւս ըլլար, անշուշտ չպիտի խօսէր փոփոխութեանց վրայ։

«Գալով «Մադակասքարի նօթին», 1894ին կը կարծէին թէ աշխարհագրական նօթ մըն էր միայն. դիտել պէտք է հոս որ այդ նօթը գաղտնի չէր, ամէն սպայ տեղեկութիւն ունէր անոր վրայ. այդ նօթը ծանօթ էր նաեւ Ա. և Բ. զինուորական կցորդներուն (օտար) որոնք չատ կը յաճախէին երկրորդ դիւանը։ Եթէ երբեք Պոռտրոն աշնան մէջ գրուած ըլլալուն ընդունուի, ան ատեն ոչ մէկ կերպով կարելի է հաստատել թէ Տրէյֆիւս տեղեկութիւն կրնար ունենալ Մադակասքարի նօթին վրայ։ Այդ գաղտնի թուղթը երրորդ դիւանէն դուրս, Բաթի տը Քլամի ձեռքով պատրաստուած էր. ես, Տրէյֆիւսը պետը ըլլալով բան մը չէի գիտեր. ինչպէ՞ս կ'ըլլայ որ ինք կը գիտնայ։

«Իսկ Նշանաւորութեան Հրահանգը պարզ դարակի մը մէջ էր, զոր բնաւ չէին գոցեր։ Տրէյֆիւս կրնար խնդրել և ընդունիլ զայն. ոչ ոք պիտի արգիլէր ըլլար։ Այս պայմաններուն մէջ, ինչպէ՞ս կ'ուզէք որ գրէ Պոռտրոյին մէջ թէ «այդ վաւերաթուղթը վերջին ծայր դժուար է ձեռք անցընել». ինչպէ՞ս կ'ուզէք որ իր թղթակցին առաջարկէ ամբողջովին օրինակել Հրահանգը, մինչդեռ սպայակոյտին պատկանող սպայի մը համար չատ դիւրին էր ամփոփում մը հանել անկէ։ Այդ գործը դժուար պիտի ըլլար զօրաբանակին պատկանող սպայի մը համար միայն։

«Հանրի միշտ պնդեց թէ Պոռտրոն գտնուած իր ձեռքը անցաւ. Իսկ Բաթի տը Քլամ երրորդ դիւանին յատակագիծներու բաժնին պետը ըլլալով, ինք պատրաստած էր Մադակասքարի նօթը. արդ, երբ Պոռտրոն տեսաւ, իսկոյն կռահեց թէ իր բաժնին մէջ գտնուող մէկն էր անոր հեղինակը. անզգուշութիւն մը գործուած էր՝ որուն ինք պատասխանատու կը մնար. ան ատեն մտածեց Պոռտրոյին թուականը առաջ տանիլ՝ մինչեւ աշուն, այսինքն այն ատենին՝ ուր տակաւին ինքը երրորդ դիւանին մէջ պաշտօնի չէր կոչուած։

«Միւս կողմէ, Հանրի կ'ըսէ թէ մատնութիւնը գործուած է երկրորդ դիւանին մէջ, ինչո՞ւ։ Ահա այդ կէտն է զոր պիտի բացատրեմ։ «Պատուաւոր մարդ մը» իրեն ըսած էր թէ մատնիչը երկրորդ դիւանին մէջ կը գտնուի. արդ, այդ «պատուաւոր մարդ»ը կը ճանչնամ ես. գիտեմ իր անունը, բայց չպիտի յայտնեմ։ Զօլայի դատին առթիւ, նախարարը ինծի արգիլեց որ անոր անունը տամ. դեռ մինչեւ այսօր ինքզինքս կապուած կը նկատեմ այն ատեն տուած խօսքովս. կ'ուզեմ պարկեշտ մնալ։ Բայց այս «պատուաւոր մարդը», —որուն պատուաւորութիւնը ոչ ոք սակայն պիտի ուզէ երաշխաւորել,—օտար զինուորական կցորդներուն հետ շարունակ յարաբերութեան մէջ էր և իր այդ յարաբերութիւններուն շնորհիւ պզտիկ ծառայութիւններ կը մատուցանէր ինծի. նոյն իսկ օր մը՝ իրեն 1,200 ֆրանք վճարեցի իր մատուցած ծառայութեանցը համար։ Եւ սակայն, այդ մարդը բան մը չէր գիտեր ընդհանուր սպայակոյտին կազմակերպութեան ու պաշտօնավարութեան վրայ. ընդհակառակը, զինուորական կցորդներու խօսակցութիւնը մտիկ կ'ընէր ու կու գար պատմելու։

«Հիմա, հոս իմ դիտել տալիք գլխաւոր կէտս սա է որ երրորդ դիւանին Գ. բաժանումին մէջ ոչ մէկ լուրջ հետախուզութիւն եղաւ Բաթի տը Քլամի կողմէ, որ այդ բաժնման կը պատկանէր։ Եթէ երբեք քննութիւնը այդ կողմէն կատարուած ըլլար, բազմաթիւ անձերու գլուխը պիտի ցաւէր։ Այդ դիւանին մէջ էր որ գլխաւորաբար կը գտնուէին գաղտնի թուղթերը։ Տիւ Բաթի՝ այդ գաղտնի թուղթերու ընդօրինակութիւնը կը յանձնէր զինուորներու, տասնապետներու և յիսնապետներու, մինչդեռ զինուորական օրէնքները խստիւ կը յանձնարարեն մի միայն սպաներու ընել տալ այդ ընդօրինակութիւնը։ Կը հետեւցնեմ ուրեմն թէ տիւ Բաթի դիտմամբ քննութիւնները ուրիշ կողմ ուղղել տուաւ՝ որպէս զի երեւան չելլէ այն ծանր պարտազանցութիւնը՝ զոր գործած էր»։

Բովանդակ սրահը յուզուեցաւ գնդապետ Բիքառի այս հետեւութեան վրայ։

Գնդապետը, անկէ ետքը ուզեց անցնիլ գաղտնի պարունակին, սակայն ժամանակը եկած ըլլալով, նիստը փակուեցաւ և յաջորդ նիստին յետաձգուեցաւ Բիքառի վկայութեան վերջաւորութիւնը՝ որուն այս առաջին մասը ամէնէն նպաստաւոր ազդեցութիւնը բրաւ։

Սրահին պարպուած միջոցին ոչ մէկ միջադէպ. ժողովուրդը հանդարտած կ'երեւայ լրջօրէն. ցոյցեր բնաւ չեն պատահիր ու վիճաբանութիւններն ալ չատ անգոյն ձեւ մը ստացած են։

Այն սպանութեան փորձը որ գործուեցաւ Պ. Լապոռիի վրայ և յետոյ նոր սպառնական նամակ մը որ Պ. Տըմանժի ղրկուած էր, կ'երեւայ թէ չատ լաւ տրամադրութեան մը մէջ ձգած են բովանդակ Ռէնը։

Պ. ՆԻՍՏ

Նոյն անտարբերութիւնը կրկին այս նիստին սկսած պահուն։ Ռէնցիները ոգեւորութիւն ցոյց չեն տար։ Ոչ ցոյց, ոչ վիճաբանութիւն։ Միտքերը հանդարտած են անշուշտ։

Մինակ, համալսարանին բակին մէջ քանի մը խումբեր կը կազմուին,—մեծ մասամբ լրագրողներ,—խօսելով Պ. Լապոռիի վիճակին, Շ'ալոտէյի միջադէպին և Լոշէ վկային մահուան վրայ։

Նիստը կը բացուի ժամը 6ուկէսին, ու կը կոչուի

ԳՆԴԱՊԵՏ ԲԻՔԱՌ

իր վկայութիւնը շարունակելու։

Գնդապետը բացատրութիւններ կու տայ Պէնէսի լրտեսին դատապարտութեան վրայ, ըսելով թէ այդ միջոցին ինքը ուղի մէջ էր և թէ Հանրի վարած էր գործը։ Այս առթիւ երեւան կը հանէ սա պարագան թէ զօրավար Ռօժէի այդ մասին իրեն դէմ ըսածները հրատարակուած էին անցեալ յունուար ամսուն Կօլուա թերթին մէջ։

Ցետոյ, շարունակելով քննել Պոռտրոն, կ'ըսէ թէ «Ռազմափորձերուն կը մեկնիմ» խօսքն ալ չի կրնար Տրէյֆիւսի վերագրուիլ, քանի որ Պոռտրոն 1894 օգոստոսին գրուած է և թէ նոյն տարուան մայիս ամսուն իսկ Տրէյֆիւսի իմացուցած էին թէ չպիտի երթար ռազմափորձերուն։

Այս կէտն ալ ճշդելէ ետքը, գնդապետ Բիքառ կ'անցնի

ԳԱՂՏՆԻ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻՆ

—Այս պարունակն, կ'ըսէ, որ մեծ ազդեցութիւն գործած է 1894ի զինուորական ատեանին անդամներուն վրայ, երկու մասի բաժնուած էր. առաջին մասին մէջ կը գտնուէր տիւ Բաթիի մէկ մեկնաբանութիւնը՝ որուն զօդը դրուած էին նաեւ չորս ուրիշ թուղթեր. տիւ Բաթի՝ ատոնցմէ երեքին վրայ միայն մեկնութիւններ կու տար։ Այդ չորս թուղթերն էին.

1.—Մատիտով և օտար լեզուով գրուած թուղթ մը՝ որ սա բառերով կը բացուէր. «Կասկած... Ապացոյց»։

2.—Այն թուղթը՝ որուն մէջ հրամանատար Տաւինեոնի ակնարկութիւն եղած էր։

3.—«Սա սրիկայ Տ...ը» անունը կրող թուղթը։

4.—Տեղեկագիրը այն օտար սպային որ օտար տէրութեան մը հաշուին ճամբորդութիւն կ'ընէր Զուիցերիոյ մէջ։

Գալով պարունակին երկրորդ մասին, թափթփուքներ միայն կը պարունակէր. անոր մէջ կային 7ի չափ թուղթեր ու «Սա սրիկայ Տ...» թուղթին երեք լուսանկարները, և կարգ մը ուրիշ թուղթեր՝ Ա. և Բ. զինուորական կցորդներուն վերագրուած։

Գնդապետը հոս փափաք կը յայտնէ գաղտնի պարունակ ձեռքի տակ ունենալու, որպէս զի կարենայ քննել ու բացատրել անոր կարեւորութիւնը։

Ատեանը կ'ուզէ ընդունիլ գնդապետին խնդիրքը, սակայն վերջը՝ զօրավար Շամուանի հակառակելուն վրայ կը պարտաւորուի մերժել։

Գնդապետը կը վերսկսի խօսիլ ու ցաւ կը յայտնէ որ տիւ Բաթի ներկայ չէ նիստերուն. «Իր ներկայութիւնը, կ'ըսէ, չատ անհրաժեշտ է, նկատելով սա պարագան թէ գաղտնի պարունակին մեկնութիւնը ինքը է գրած։ Ինք պիտի կրնար Ատեանին տեղեկութիւն հաղորդել այդ մեկնութեան վրայ. իր յիշատակներուն դիմելով պիտի կրնար այս բանը ընել. պէտք է եղած ատեն նոյն իսկ ես ալ իրեն պիտի օգնէի»։

Կը խնդան սրահին մէջ։ Գնդապետը կը շարունակէ.

—Բաթի տը Քլամի վկայութիւնը անոր համար մանաւանդ կարեւոր է, որովհետեւ ոչնչացուած են այդ թուղթը։ Երէկ՝ ոչնչացուած թուղթերու վրայ կը խօսէին. աչաւասիկ հոս մը ձեւիս։

Ցետոյ կ'անցնի գաղտնի պարունակին երկրորդ մասին.

—Այդ պարունակին մէջ կար կապոյտ մատիտով գրուած թուղթ մը՝ զոր Ա. զինուորական կցորդին վերագրեցին։ Արդ, Հանրի անկէ օգտուելով միայն գրեց իր կեղծ թուղթը («Սա անպիտան Տ...ը»)։

«Այդ թուղթը ես կը կարծեմ որ կեղծ է և «Դրեյ» բառն ալ անոր մէջ գրուած է մի միայն ուշադրութիւն դարձնելու համար Տրէյֆիւսի և կամ իր ընտանիքին վրայ։ Ցայտնի է թէ Հանրի ինչպէս չինեց իր կեղծածը։ Բուն թուղթին վրայէն կտրեց վերի մասը՝ «սիրելի բարեկամս»՝ ու վարի մասը՝ «Ալէքսանտրին» ստորագրութիւնը և իր չինած թուղթին վրայ ընդօրինակեց զանոնք և անոնց մէջտեղը գրեց «Սա սրիկայ Տ...ը» թուղթին պարունակութիւնը։ Ցետոյ, որովհետեւ բուն թուղթին վրայ այդ «սիրելի բարեկամս» բառերն ու «Ալէքսանտրին» ստորագրութիւնը վերցուած էին, կրկին գրեց զանոնք՝ գիրը նմանցնելով։ Ուրեմն այդ վերտառութիւն ու ստորագրութիւնը կը կազմեն բուն թուղթին կեղծուած մասերը։

«Այդ կեղծուած մասերուն մէջ կը գտնուի նաեւ «Յունիս 1894» թուականը, ինչ որ չատ տարօրինակ կ'երեւայ ինծի. ո՞վ գրեցին այդ թուականը. Հանրի չինած կեղծ թուղթի՞ն ատեն։ Չեմ կարծեր։ Եւ սակայն այդ թուականը նախապէս գոյութիւն չունէր բուն թուղթին վրայ։ Լուսաբանելիք կէտ մըն է աս։

Գնդապետը Տրէյֆիւսի դէմ եղած ամբաստանութեանց դէմ խօսելէ ետքը, կը քննէ այդ մասին գտնուող ենթադրական ապացոյցները։

—Ան ատեն, կ'ըսէ, մատնութեան ինչ նոր խնդիր որ երեւան ելլէր, իսկոյն Տրէյֆիւսի կը վերագրէին, առանց հիմնական քննութեան։ Գալով «ապացոյցներուն», պատերազմական նախարարութեան պաշտօնատունը միշտ չատ մը խարդախ մարդիկ կը յաճախէին այն միջոցին՝ որոնք քանի մը ոսկի փրցնելու յոյսով Տրէյֆիւսի դէմ կեղծ ապացոյցներ կը բերէին շարունակ։ Այս բանը դեռ մէկ ատեններս ալ տեսանք Պ. Քէնէ տը Պօռբէյրի քննութեան առթիւ։

Գնդապետը յետոյ երեւան կը հանէ սա պարագան թէ Տրէյֆիւսի դատապարտութենէն ետքը մատնութեան դէպքեր կը պատահէին միշտ։

—1886ին, կ'ըսէ, օտար երկրէ մը մարդ մը մեզի իմացուց թէ իրեն ծանօթ էր մեր զօրաբանակներէն մէկուն պատերազմի վիճակին մէջ ունենալիք թիւը, գրուած ցուցակի մը վրայ։ Այդ ցուցակը որուն մէջ կը գտնուէր նաեւ թնդանօթներու մասին կարգ մը յայտնութիւններ, կը պատկանէր առաջին դիւանին։ Մեզի յայտնող անձը՝ կ'առաջարկէր տարապայման գումարի մը փոխարէն մեզի յանձնել այդ ցուցակը. սակայն մերժեցի, մտածելով թէ կրնար Երկեակ Դաշնակցութեան պատկանող պետութեան մը ծածկելու համար զայն օրինակած ըլլալ։ Ան ատեն, իսկոյն քննութիւն բացի, գիտնալու համար թէ Ա. դիւանին պատկանող ո՞ր սպային կողմէ կատարուած էր մատնութիւնը, սակայն քննութիւնը թող չտուին որ ընեմ և յանձնեցին Ա. դիւանին (Բիքառ Բ. դիւանին մէջ կը գտնուէր)։ Ու միակ պատասխանը որ այդ մասին տուին ինծի, սա եղաւ թէ թուղթերը՝ դիւանին պատկանող բազմաթիւ սպաներու ձեռքէն անցած է և թէ անկարելի եղած է անոնց մէջէն որոշել բուն յանցաւորը։

«Այս խնդիրը դիտմամբ երեւան հանեցի, ապացուցանելու համար թէ Տրէյֆիւսի դատապարտութենէն ետքն ալ մատնութիւնները չէին դադրած։ Ակնարկած ցուցակս պատրաստուած էր 1895ին. Տրէյֆիւս 1894ին արդէն Սատանայի կղզին բանտարկուած էր»։

Բիքառի վկայութեան վերջը վաղուան թուով.

ԱԶԴ

Ազգ. Կեդր. Վարժարանի

Ազգ. Կեդր. Վարժարանի Դ. կարգը մտնել փափաքողները կը հրաւիրուին ներկայանալ վարժարանին ընդհանուր հսկողին, մինչեւ օգոստ. 14, ամէն Դշ. Եշ. և Շբ. օրեր, կէս օրէն առաջ և արձանագրել տալ իրենց անունները։

(Խնամակալութիւն)

Ղալաթիա, 31 յուլիս 2—4

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՓԱՐԻԶԻ ԴԷՊՔԵՐԸ.— Փարիզէն առջի օրուան թուականով սա նոր տեղեկութիւնները կը հաղորդուին Փարիզի դէպքերուն վրայ.

Երէկ իրիկուն և գիշերը ցոյցերը շարունակուեցան Շապրոլ փողոցին շրջակայքը։ Քանի մը խիստ բուռն կռիւներ տեղի ունեցան ցուցարարներուն և ոստիկաններուն միջեւ։ Ապակիներ կոտրտեցան և լրագրավաճառ երկու [illegible] պրուեցան։ Ցուցարարները րէվոլվէրի հարուածներ պարպեցին։ Ոստիկանութեան գումարտ մը վիզէն վիրաւորուեցաւ։ Ուրիշ գումարտ մը ճակտէն և ոստիկանութեան քննիչ Պ. Պանէօլ ալ ոտքէն վէրքեր ստացաւ։ Կէս գիշերէն ժամ մը ետքը հանդարտութիւնը կարելի եղաւ վերահաստատել։ Երեք հարիւր ութսուն ցուցարար և յիսունինը ոստիկաններ վիրաւորուեցան։ Ձերբակալուած հարիւր յիսուն հոգիին եօթանասունը վար դրուեցան։

—Կ'ըսուի թէ Պ. Կէռէն, որ հակահրէականներու դաշնակցութեան կեդրոնին մէջ ապաստանած կը մնայ միշտ, երեք օրուան պաշար միայն ունի։ Պաշարուած անձերէն մէկը քանի մը օրէ ի վեր հիւանդ է և անյոյս վիճակի մէջ։ Երէկուան դէպքերուն հետեւանքով, Պ. Սէպասթիէն Ֆօռ և ուրիշ չորս ամբաստանեալ իբրեւ ապստամբ և սպանութեան փորձող՝ դատաստանի պիտի ենթարկուին։ Կան ալ որոնք գողութեան, հրձիգութեան, գրգռութեան ու հայհոյութիւններու համար ամբաստանուած են և դատաստանի պիտի ենթարկուին։

—Զինուորներու խումբեր, հրացաններու վրայ սուին անցուցած՝ պաշարած են Շապրոլ փողոցը։

ՀՌՈՄԷՆ կը հեռագրեն անգլիական լրագրի մը թէ Փարիզի իտալական դեսպանատան նախկին զինուորական կցորդ Բանիձարտի գնդապետը սպառնացեր է հրաժարիլ եթէ իտալական կառավարութիւնը չարտօնէ զինք՝ վկայութիւն տալու Ռէնի զինուորական ատեանին առջեւ։

Պ. ԿԷՌԷՆԻ ԴՐԱՑԻՆ.—Շապրոլ փողոցի այն չէնքին կիցը, ուր հակահրէական Պ. Կէռէն իր ընկերներովը պատսպարուած է, կը գտնուի Երեսփ. Ժողովին նախկին նախագահ և նախկին նախարարապետ Պ. Հանրի Պրիսոնի բնակարանը և միւս կողմէ վանք մը։

ԷՍԹԷՐՀԱԶԻԻ ՑԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Մաթէնին Լոնտոնի թղթակիցը անցած օր հարցուցեր է Էսթէրհազիի թէ պիտի պատասխանէ՞ Ռէնի զինուորական ատեանին առջեւ վերջերս տրուած վկայութիւններուն և մանաւանդ Ռօժէ զօրավարին խօսքերուն։ Էսթէրհազի սապէս պատասխաներ է.

«Ոչ։ Արդէն ըսի ձեզի թէ այս միջոցիս չեմ ուզեր ո և է յարձակում ընել իմ վաղեմի պետերուս վրայ։ Վաղը Ռօժէ զօրավարին պիտի ղրկեմ նիւթական ապացոյցներ թէ դեռ քանի մը օր առաջ Լոնտոնի մէջ դիմումներ եղան ինծի երկու անձի կողմէ որոնք երկու անգամ Փարիզէն եկան այդ նպատակով։ Այդ անձերուն անունը պիտի տամ և պիտի խնդրեմ որ քննութիւն մը կատարել տայ։ Միւս կողմէ, կ'արծեմ թէ անհատ մը զինուորական ատեանին առջեւ պիտի ապացուցանէ եղած առաջարկութիւնները։ Ռօժէ զօրավարը կ'ըսէ թէ ես անմեղ եմ և թէ Բիքառ մեքենայութիւններ բրած է։ Անցեալ տարի ինծի բրածին համար հարկաւ պիտի ցաւի։ Ամէն պարագայի մէջ, ապացոյցներ պիտի ունենայ թէ ըստ ոստիկանութեան կարելի չէ որ ուզածնին ընել տան ինծի, որչափ ալ դրամի պէտք ունենամ։ Անցեալ յուլիսին ինծի եղած դիմումներով չատ աշխատեցան որ Հանրին արատաւորեմ։ Ի՛նչ դիրքի մէջ ալ գտնուիմ, միշտ բոլոր ուժովս պիտի բողոքեմ՝ դժբաղդ ընկերոջս նկատմամբ եղած գարշելի ամբաստանութիւններուն դէմ։ Այս պատմածս չատ զարմացայ երբ իմացայ թէ Տիկին Հանրին, որուն վիշտը խորապէս կը յարգեմ և զոր պէտք էր հանդարտ թողուլ, կ'ուրանայ իր ամուսնին հետ յարաբերութիւններ ունենալս։ Շատ դիւրին է ինծի համար հակառակը հաստատել. Իրողութիւնները մէջտեղն են որոնք ինքնին կը խօսին. բայց նախամեծար կը համարիմ մէկ կողմ թողուլ այդ խնդիրը։ Գալով Պէրթիլիոնի, կան կարգ մը անձեր որոնք կարող են հաստատել անոր բուն վկայութիւն տուած ըլլալը։ Ցեմ հասկնար թէ ներկայ պարագաներու մէջ ի՞նչ պատճառ ունին չխօսելու»։

Թղթակիցը հարցուց թէ ո՞վ է Պ. Տըմանժի ակնարկած Ա. գործակատարը։ Էսթէրհազի պատասխանեց թէ բացարձակապէս տեղեկութիւն չունի և չի հասկնար թէ ի՞նչ ըսել է Ա. գործակատար։

ՊՈՀԷՄԻՈՅ ՄԷՋ ՇՓՈԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—Կիրակի գիշեր Կրասլիցի մէջ շփոթութիւններ ծագեցան թաղապետութեան պաշտօնարանին առջեւ։ Ոստիկան-զինուորները միջամտեցին։ Ցուցարարները քարկոծութեան սկսան։ Ոստիկան-զինուորները ատրճանակ քաշեցին։ Չորս հոգի մեռան և չորս հոգի վիրաւորուեցան։

ՄԵՏՐԱԿԱՆ ԴՐՈՒԹԻՒՆԸ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.—Պետերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Ցարը վաւերացուցեր է մետրական դրութիւնը Ռուսիոյ մէջ գործադրելու ծրագիրը։ Կիրառումը պիտի սկսի 1900 յունուար մէկէն։

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.—Վիէննայէն չաբաթ օրուան թուականով կը գրեն թէ Աւստրիոյ արտաքին գործոց նախարար կոմս Կոլուխովսքի կոմս Սէմմէրինկ ուղեւորեր է Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարար Ֆոն Պիւլով կոմսին հետ տեսակցելու համար։ Այս վերջինը նախ մտադիր էր Վիէննա երթալով այցելութիւն տալ աւստրիացի իր պաշտօնակցին, բայց որովհետեւ այդ միջոցին Կոլուխովսքի կոմսը Իշլ գացած էր Ֆրանց Եոսէֆ կայսեր ներկայանալու, իմաց տուաւ Ֆոն Պիւլովի թէ ինք Սէմմէրինկ պիտի երթայ այցելութիւն տալու իրեն։ Կոլուխովսքի կոմսը հոն մինչեւ իրիկուն տեսակցեցաւ Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարարին հետ։ Կ'ըսուի թէ քաղաքական մասնաւոր խնդրի մը վրայ խօսք եղած չէ, սակայն հաւանական կ'երեւայ թէ երկու նախարարները կարծիքներու փոխանակութիւն մը կատարած են՝ քաղաքական ընդհանուր դէպքերուն վրայ։

ԹՐԱՆՍՎԱԱԼԷՆ առնուած վերջին լուրեր հետզհետէ գոհացուցիչ են։ Եոհաննէսպուրկէն ուրբաթ օրուան թուականով կը հեռագրեն Սթանտըրտի թէ ստոյգ աղբիւրէ առնուած լուրերու նայելով Թրանսվաալի կառավարութիւնը ստուգիւ մտադիր է միայն հինգ տարուան բնակութենէ ետքը քաղաքացիութեան կատարեալ իրաւունք տալ օտար հպատակներուն։ Ասկէ զատ, Թրանսվաալի Երեսփ. Ժողովին երեսունը վեց աթոռներուն ինը՝ օտար հպատակներու կողմէ ընտրուած երեսփոխաններուն պիտի պատկանին։ Թայմզ ալ իր առած տեղեկութիւններով կը հաստատէ Սթանտըրտի այդ լուրը, յարելով որ այդ պարագային մէջ այլեւս հարկ չմնար Պ. Չէմպըրլէնի առաջարկած և Պ. Քրիւկէրի ընդունած այն խառն յանձնաժողովին որ քաղաքացիութեան օրէնքը պիտի քննէ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.—Կիրակի օրը Պուլկարիոյ երեսուն երեք շրջանակներուն մէջ գաւառային խորհուրդներու համար ընտրութիւններ կատարուեցան, որոնց արդիւնքը նպաստաւոր եղաւ կառավարական կուսակցութեան։

—Առեւտրական և երկրագործական նախարար Պ. Նաչովիչ քանի օրուան արձակուրդով Վիէննա ուղեւորեր է։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՆԻՔԱՐԱԿՈՒԱ.—Նիքարակուայէն կը հեռագրեն Նիւ Եորք թէ Տիւպուա անուն Ֆրանսացի մը որ Սան-Բէտրոյի մէջ բանտարկուած էր, այնչափ խոշտանգուեր ու չարչարուեր է որ մտային խանգարում ունենալուն բան մը չէ մնացեր։ Այդ միջոցին Ֆրանսական հիւպատոսը հիւանդ ըլլալուն, գերման հիւպատոսը գործը ձեռք առնելով Նիքարակուայի կառավարութեան բողոքեր է Տիւպուայի բանտարկութեան և կրած խոշտանգումներուն դէմ։ Հաւանական կը նկատուի որ այս դէպքը դիւանագիտական չփոթութիւններու պատճառ ըլլայ, որովհետեւ Նիքարակուայի կառավարութիւնը թէ՛ գոհացում տալ չուզեր և թէ կը յայտարարէ թէ պատմուած դէպքը անհիմն է։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Սէլանիկի նահանգին Թէզօրրիւլի գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Ալայիէ գաւառակին նախորդ գայմագամ Քեամիլ պէյ։

—Գ. կարգի ծովակալի աստիճան տրուեցաւ նաւային գնդապետ Խալիլ պէյի որ պաշտօնով Ճէնովա կը գտնուի։

—Ե. կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան՝ Գ. զօրաբանակին (Մանասթըր) կեդրոնական հիւանդանոցին բժիշկ հարիւրապետ Արմենակ էֆ.ի։

ՍԵՒ ԼԵՐԱՆ ԻՇԽԱՆԸ ԵՒ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻՆ.—Կ.-յո. Իզմիր չոգենաւը, ինչպէս ծանուցուեցաւ, կիրակի օրը Անթիվարի ուղեւորեցաւ, Կ. Պոլիս առաջնորդելու համար Սեւ Լերան Նիքոլա իշխանը և Միլիցա իշխանուհին։ Շոգենաւին մէջ կը գտնուին զօրավար Րիֆաթ փաշա, գնդապետ Թէվֆիք պէյ, որ քանի մը անգամ պաշտօնով Չէթինէ գացած է, նաւային գնդապետ Ղալիպ պէյ, որ Վեհ. Սուլթանին կողմէ Սեւ Լերան իշխանին նուիրուած Թիմսահ զբօսանաւը Անթիվարի տարած էր։ Իշխանն ու իշխանուհին կը հետեւին երկու թիկնապահ, երկու պատուոյ օրիորդ և արտաքին գործոց նախարար Պ. Վուքովիչ ու կինը։ Պ. Վուքովիչ ծանօթ է մայրաքաղաքիս մէջ իր վարած դիւանագիտական զանազան պաշտօններովը։ Նիքոլա իշխանը փափաք յայտնած է որ Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան տարեդարձին օրը Կ. Պոլիս գտնուի։ Կը հաշուուի թէ Իզմիր չոգենաւը այսօր կամ վաղը Անթիվարի պիտի հասնի, այնպէս որ իշխանը ու իշխանուհին օգոստոս 19ին պիտի կրնան մայրաքաղաքս գտնուիլ։ Նոյն Բարձրութիւնները վեց օրի չափ Կ. Պոլիս մնալով պիտի իջեւանին Էմիրկէնի ծովեզերեայ ապարանքը զոր Վեհ. Սուլթանը քանի մը տարի առաջ նուիրեց Նիքոլա իշխանին։ Ապարանքը չքեղապէս կահաւորուած է՝ իշխանին ու իշխանուհիին բնակութեանը համար։ Ն. Բարձրութիւնը այս առթիւ չնորհակալութիւն պիտի մատուցանէ այն բարեացակամութեանց համար զոր Վեհ. Սուլթանը միշտ հաճած է ընել իրեն նկատմամբ։

ԽՏԻՎԸ.—Վիէննայէն առջի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ Եգիպտոսի Խտիվ Աբբաս փաշա Գրոֆէնպերկ (Սիլեզիա, Աւստրիա) գացեր է, ուր բաւական ատեն պիտի մնայ։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ.—Մաքսային փոխառութեան տոկոսի սակը զեղչելու համար Մալիէին և Օսմ. Պանքային միջեւ կատարուած բանակցութիւնները յետաձգուած են, սպասելով Պ. Թէոտոր Պէրժէի որ քանի մը օրէն մայրաքաղաքս պիտի ժամանէ։

«ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ Երկաթուղիներու Պանքային, Ցիւրիխի մէջ, գործառնութեանց վերջին տեղեկագրէն կ'երեւայ թէ 1898 յուլիս 1էն մինչեւ 1899 յունիս 30ի տարեշրջանին մէջ այդ պանքան 712,834 ֆր.ի զուտ հասոյթ մը ունեցած է, որուն մէջ է նախորդ տարեշրջանին մնացած 73,647 ֆր.ի շահը։ Վարչական Խորհուրդը կ'առաջարկէ ընդհանուր ժողովին 35,641 ֆր. անցընել պահեստի դրամագլխին, հարիւրին 4ուկէսի հաշուով 13.5 ֆր. շահաբաժին որոշել և 70,050 ֆր. ալ նոր տարեշրջանի հաշուին անցընել։

ՔԱՐԱՓՆԵՐՈՒ Ընկերութեան հետ եղած կարգադրութեան մասին երէկ հաղորդուած լուրերուն վրայ պէտք է աւելցնել նաեւ սա պարագան.—Այն նաւերը, որոնք ութ օր քարափին կապուելու նպատակաւ իւրաքանչիւր թոնոյին համար որոշուած քսան սանթիմի տուրքը վճարած են, տասը սանթիմի յաւելուածական տուրք մըն ալ պիտի վճարեն, եթէ որոշեալ ութ օրէն առաջ Սեւ ծով ուղեւորին և յետոյ վերադառնան նորէն քարափին կապուելու համար։ Գալով այն կէտին թէ Ոսկեղջիւրի ներսերը տարուելիք ապրանք ունեցող և ծովին բացը կեցող նաւերու ապրանքներէն առնուած 100ին 33 տուրքը 30ի զեղչուած է, ատոր համար ալ պայման դրուած է որ ապրանքներուն չոգենաւէն ու մաքսատունէն հանուելու գործողութիւնները պէտք է աւարտին 24 ժամուան մէջ։ Ընկերութիւնը յանձն առած է ապրանքները մինչեւ մեթրանոց փոխադրել՝ իւրաքանչիւր թոնոյի տասը ղրուշ առնելով։ Ինչպէս երէկ ալ ծանուցուեցաւ, Նախարարաց Խորհուրդը կիրակի օրուան նիստին մէջ նկատողութեան առաւ Նորատունկեան Վսեմ. Գաբրիէլ էֆ.ի տեղեկագիրը այդ կարգադրութիւններուն համար։ Անգլիոյ դեսպանատան ուղղուելիք պատասխանագիրը այն ատեն պիտի ղրկուի, երբ լրացուին կարգ մը ձեւակերպութիւններ Հանրօգուտ Շինութեանց Նախարարութեան և Ընկերութեան միջեւ։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ մէջ գործելու նկատմամբ անգլիական ու եգիպտական Ընկերութիւն մը կազմուեցաւ՝ 40,000 բաժիններէ բաղկացած տասը միլիոն ֆր. դրամագլխով։ Ընկերութիւնը Եգիպտոսի մէջ առեւտրական ու ճարտարարուեստի վերաբերեալ մեծ գործերու պիտի ձեռնարկէ, աջակցութեամբ դրամատէրներու այն խումբին որուն գլուխը կը գտնուի Եգիպտոսի անգլիական պանքան։ Ընկերութեան պիտի մասնակցին պելճիական և աւստրօ-հունգարական Պանքաներ։ Ընկերութեան նախագահը պիտի ըլլայ Բրէնս Հիւսէին փաշա Քեամիլ։ Մինչեւ հիմա դրամագլխին մէկ քառորդը վճարուած է, ամբողջովին Եւրոպացիներու կողմէ։

ՍԱՄՈՍԻ ընդհանուր ժողովը երեք շաբաթէ ի վեր աւարտած է իր աշխատութիւնները։ Ընտրական նոր օրէնքը պիտի գործադրուի հոկտեմբերին կամ մարտին, երբ որ լրացուին հարկ եղած ձեւակերպութիւնները։ Իշխան Քոսթաքի էֆ. Վաեանի, որ քննական պաշտօնի կոչուած էր, կեդրոնատեղին՝ Վաթի վերադարձեր է, բայց օգոստոս 20էն ետքը նորէն պտոյտ մը պիտի կատարէ կղզիին ներքին մասերը։ Սամոսի իշխանապետութեան Կ. Պոլսոյ գործակատար Ալէքսանդր էֆ. Կանկոս քանի մը օրէն Սամոս պիտի ուղեւորի արձակուրդով։ Հեռագրական ու թղթատարական վերատեսչութեան և ծխախոտի Ռէժիին հետ կնքուելիք պայմանագրութեանց բանակցութիւնները պիտի վերսկսին երբ Կանկոս էֆ. հոս վերադառնայ։

ՍԸՐ Ա. ՊԻՐԹԼԷԹ օգոստոս 17-29ին Կ. Պոլիս պիտի գայ։ Վաղը Հանրօգուտ Շինութեանց Նախարարին և Սըր Ա. Պարթլէթի ներկայացուցիչ Պ. Ավրիլի միջեւ պիտի ստորագրուին տրուած մենաշնորհին պայմանագրութիւնները և յանձնառութեան տետրը։

ԻԶՄԻՐԻ քարափին Ընկերութեան ընդհանուր ժողովը յուլիս 26ին գումարուեր է Մարսիլիոյ մէջ։ Որոշեր որ է ծախքերու յաւելուածական գումարը՝ 29 հազար 184 50 ֆր. և 1,937.40 ֆր.ի առ հաշիւ գումար մը ատենին 1898-1899 չահերուն յաւելուածէն։ Որոշուած է նաեւ իւրաքանչիւր պարտաթուղթի 3.75 ֆր. վճարել, իբրեւ յաւելուածական տոկոս և 4.40 ֆր. ալ իբրեւ շահաբաժին։ Որոշուած է միանգամայն պահեստի դրամագլխին վրայ աւելցնել 20,865.55 ֆր. նաեւ մինչեւ հիմայ ջնջուած 346 պարտաթուղթերու յատկացուած տոկոսի գումարը։ Վարչական Խորհուրդին անդամներէն դեր-ծովակալ [illegible] ու Պ. Ֆէլիքս [illegible] վերընտրուած են։ Պ. [illegible] նախագահ ընտրուեր է։ Արմենակ էֆ. Կոստան, որ Պատուոյ Լէգէոնի [illegible] պաշտօն պիտի վարէ 1900ի տարեշրջանին համար։ [illegible]

ՁԿՆԱՐԱՆ.—Թէեւ ծանուցուեցաւ որ Հանրային Պարտքի վարչութիւնը որոշած է ողջ ձուկեր պահելու համար աւազան չինել, սակայն Մոնիթէօռ կ'ըսէ թէ այդ լուրը սխալ է։ Ձինարանի տեսչութիւնը նկատելով որ դժուար պիտի ըլլայ ձուկերը ծովէն հանելով այդ աւազանը փոխադրել, առաջարկեր է Հանրային Պարտքի վարչութեան որ ձինարանին մօտը աւազան մը շինուի. ուր ձինորսի նաւակները կարենան դիւրութեամբ մտնել։ Այս առաջարկութիւնը ընդունուած է և պիտի գործադրուի։

ՍԸՐ ՖԻՑՃԵՐՈՒԼՏ ԼՕՈՒ, Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդին Նախագահը, որ արձակուրդով Եւրոպա պիտի երթար, մինչեւ ամսոյս վերջը յետաձգած է ուղեւորութիւնը։ Լէտի Լօու, իր ամուսին քարտուղար Պ. Քէյնիի հետ, երէկ Ֆրանքֆորթ ուղեւորեցաւ։

ԺԱՆՏԱԽՏ.—Աղեքսանդրիոյ մէջ երկուշաբթի օրը, մէկ հոգի մեռաւ առաջուան բռնուածներէն։

ՆԵՂՈՍԻ ՋՈՒՐԵՐԸ.—Առնուած լուրերու նայելով, Նեղոսի ջուրերը այս տարի սովորականէն վար պիտի ըլլան։ Ստորին Եգիպտոսի արտերը թէեւ պիտի ոռոգուին, սակայն Վերին Եգիպտոսինները երաշտութենէ պիտի նեղուին։ Այդ կերպով հասոյթները նուազ պիտի ըլլան. բայց ատոր փոխարէն բամպակի բերքը առատ կ'երեւայ։

ԺԱՆՏԱՏԵՆԴ.—Իգդամ գրած էր թէ ժանտատենդը (Թիֆօ) կը ճարակի մայրաքաղաքիս մէջ։ Քաղաքապետութիւնը պաշտօնական յայտարարութեամբ մը կը ծանուցանէ թէ այդ ախտը կ'ըսուածին չափ շատ տարածուած չէ. թէ ընդհակառակը անցեալ փետրուար ու մարտ ամիսներուն մէջ ժանտատենդէ 43 հոգի մեռած են, մինչդեռ նախորդ տարուան նոյն ամիսներուն մէջ այդ թիւը 61էր և թէ հիւանդութիւնը ամէնէն աւելի Սիրքէճիի, Թաթավլայի և Բերայի արուարձաններուն մէջ ճարակած է։ Քաղաքապետութիւնը որոշած է զտել տալ աղբիւրներու և ուրիշ տեղերու ջուրերը։

ԹՈՒՐՔԲԷՅԻԼԼԷՆ հիւպատոսական պաշտօնագրութեան խառն յանձնաժողովին հելլէն պատուիրակ Պ. Պ. Սթէֆանոս ու Բաբաեորկիատիս քանի մը օրէն մայրաքաղաքս պիտի գան։ Կ. Պոլսոյ համար հելլենական ընդհանուր հիւպատոս մը տակաւին կարգուած չըլլալով, Պ. Բաբաեորկիատիս առժամաբար պիտի վարէ այդ պաշտօնը։

ԿԱՅՍ. ԹԱՆԳԱՐԱՆԻՆ ձախ կողմի բարձաւանդակին վրայ կառուցուելիք յաւելուածական շէնքին համար 528,791 ուկեն ղրշ. ծախք հաշուած է։ Այդ մասը պիտի յատկանայ Այտընի Միլաս գաւառակին մէջ գտնուած հնութիւններուն։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարար Զիւհտի փաշա հիւանդ ըլլալով, երէկ իր պաշտօնատեղին չկրցաւ երթալ։

ՑՈՅՆ ԲԱՐԵՐԱՐՆԵՐ.—Իզմիրի մէջ վերջերս մեռած Միխայիլ անուն հելլենացի մը իր ամբողջ հարստութիւնը՝ 5-6000 ոսկի՝ կտակեր է Իզմիրի յունական վարժարաններուն և բարենպատակ հաստատութեանց։

ՊՈԼՍՈՅ ոստիկանապետ Էդհէմ փաշա երեք օրէ ի վեր հիւանդ ըլլալով՝ բացակայ կը գտնուի իր պաշտօնատեղիէն։

ԱՅՏԸՆԻ նահանգին անտառներու և հանքերու գործառնութեանց տեսուչ Սալահի փաշազադէ Եուսուֆ Բեհմիլ պէյի ամսաթոշակին վրայ յաւելում մը պիտի ըլլայ, իր բարւոք ծառայութեանց իբրեւ վարձատրութիւն։

ՀՐԴԵՀ.—Այս գիշեր, առտուան դէմ, հրդեհ ծագեցաւ Քասիմփաշայի մօտերը. այրեցան գինետուն մը, նպարավաճառի խանութ մը և ճաշարանի մը վերնայարկը։ Կ'ըսեն թէ հրդեհը ելած է նպարավաճառին խանութէն՝ որուն տէրը քանի մը օր առաջ ապահովագրել տուած էր իր խանութը։ Ոստիկանութիւնը ձերբակալած է նպարավաճառը՝ Նիքոլին։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանը երէկ դատեց Կէյպզէի գաւառակին մէջ Եարըմճա գիւղացի Մէհմէտ էֆ., Պէհլիւանը Հասան և Փօհա Ալի անուն անձերը։ Ասոնցմէ Մէհմէտ էֆ. ամբաստանուած էր թէ անցեալ տարի յունիսին Կէյպզէի Շէքմէտտին գիւղի բնակիչներէն Եօզղատցի Ալին սպաննած էր՝ Հալէպլի Խալիլ Իպրահիմի հետ, նաեւ Ռէժիի դէտ Ահմէտ Բէհլիվանի հետ փաստարան Հասան Թահսին էֆ. ն վիրաւորած էր սպաննելու դիտաւորութեամբ, սպաննեալ Ալիի կնոջ նկատմամբ անպարկեշտ ընթացքի մէջ գտնուած և Իսմայիլ անուն մարդու մըն ալ սպաննելիք ըրած էր։ Ամբաստանեալներէն Մէհմէտ էֆ. դատապարտուեցաւ տասնըհինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան. իսկ միւսները անպարտ արձակուեցան։

—Եղեռնադատ ատեանը երէկ դատեց նաեւ գինեպան Բանտէլին ու ասփրէչ Նորիկն որոնք ամբաստանուած էին թէ անցեալ փետրուարին Ճիպալիի մէջ իրենց խանութը դիտմամբ այրած են։ Ասոնցմէ ասփրէչ Նորիկ դատապարտուեցաւ ցկեանս տաժանակիր աշխատութեան. իսկ Բանտէլի անպարտ արձակուեցաւ։

ԱՐԿԱԾՆԵՐ.—Երէկ իրիկուն նաւակ մը Գարաքէօյի կամուրջին տակէն անցած միջոցին հակառակ կողմէն եկող նաւակի մը զարնուեցաւ։ Այդ միջոցին առաջնոյն նաւավարին՝ Հոգտրի մէկ ոտքը կոտրեցաւ։ Նաւավարը անմիջապէս դեղարան մը տանելով հարկ եղած դարմանները եղան։

—Մախսուսէի 4 թիւ շոգենաւը, առջի իրիկուն, Գասը գիւղէն կամուրջ երթալու միջոցին՝ մակոյկ մը ընկղմեց որ երկաթէ ձողեր բեռցած էր։ Մակուկավարը հազիւ ազատուեցաւ։

ԹԱԹԱՎԼԱՅԻ Համամ փողոցին մէջ, երէկ, Քոչօ անուն մարդու մը տունը յանկարծ փլաւ, բայց բարեբաղդաբար ցաւալի հետեւանք մը չունեցաւ։

ՎԱՆԻՔԷՕՅԻ մէջ Հաշուակալութեանց Ատեանին անդամ Խալիլ պէյի ծովեզերեայ ապարանքը աշխատող որմնադիր մը, Գէորիկ Ա. Եախեան, 22 23 տարեկան, առջի իրիկունը ծովը մտած էր լողանալու համար, բայց լողալ չգիտնալով՝ հոսանքէն բռնուեցաւ։ Խեղդուելու մօտ մնացած էր երբ յիսնապետ Գասըմ ու մակուկավար Մուսթաֆա օգնութեան հասնելով ազատեցին զայն։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ալեաթճեան Տ. Գրիգորիս Սրբազանին հոգեվարք վիճակի մէջ ըլլալու լուրը սխալ էր բարեբաղդաբար։ Երէկ, ինչպէս ծանուցած էինք, Տոքթ. Խնդիրեան այցելեց Սրբազան հիւանդին և տղրուկ փակցնել պատուիրեց։ Այս դարմանումը անմիջական ու բարերար ազդեցութիւն մը ունեցաւ, այն աստիճան որ Ն. Սրբազնութիւնը՝ իրիկուան կողմ՝ անկողնէն ելլելով, կրցեր է թէթեւ մը հագուիլ և պտոյտ մը կատարել տանը մէջ։ Կը մաղթենք որ այս բարւոքումը տեւական ըլլայ և Սրբազան հիւանդին առողջութեան մասին եղած բժշկական յոռետես գուշակութիւնները, որոնք այնքան տխուր տպաւորութիւն մը գործեցին, ի դերեւ ելլեն։

—Ս. Պատրիարք Հայրը աւարտած է պատրաստութիւնը այն հրահանգին որ, Ազգ. Վարչութեան բովէն անցնելէ ետքը, Կիլիկիոյ թեմերը պիտի ղրկուի՝ կաթողիկոսական ընտրութեան կատարման համար։ Կը լսենք թէ այս հրահանգը համաձայն է 1872ի հրահանգին որով ընտրուեցաւ Մարաշցի Մկրտիչ Կաթողիկոսը։ Խառն Ժողովը իր յառաջիկայ նիստին մէջ, որ տեղի պիտի ունենայ չորեքշաբթի օրը, մանաւորապէս պիտի զբաղի այդ հրահանգով։

—Քաղաքական Ժողովը գումարուեցաւ այս առաւօտ Ղալաթիոյ Խորհրդարանը, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Ստեփան փաշայի, և կը զբաղի իր օրակարգին վրայ գտնուած խնդիրներով։

—Գահիրէէ մեր թղթակիցէն հետեւեալ լուրերը ստացանք այս առաւօտ, օգոստոս 5/17 թուականով.

«Քաղաքիս մէջ օժանդակ մարմին մը կազմուեցաւ, Վանեցի բարեսէր ազգայիններէն, Վանայ որբանոցներուն նիւթապէս նպաստելու նպատակով։

«Արաբկիրի առաջնորդ Տ. Մուշեղ Ծ. Վ. նամակ մը ուղղելով Գահիրէի ազգայիններէն Պետրոս էֆ. Կարապետեանի (բնիկ Արաբկիրցի) յայտնած էր թէ Շահրօզ Թաղի վարժարանին նիւթական ապագան անստոյգ է և խնդրած էր որ 20 ոսկի ղրկէ ի հաշիւ իր հօր՝ հանգուցեալ Պօղոս էֆ. Կարապետեանի կտակով այդ վարժարանին նուիրուած կալուածներու բաժինէն։ Պետրոս էֆ. պատասխանած է թէ իր հօրը կտակը վերաքննութեան մէջ ըլլալով այս վերջերս Պետերսպուրկ (վասն զի Կարապետեան ընտանիքը ռուսական հպատակ է) ինքը չի կրնար որ և է վճարում ընել այդ հաշուէն. միայն թէ, Տ. Մուշեղ վարդապետի նամակէն զգածուած՝ 20 ոսկի կը ղրկէ Արաբկիրի Առաջնորդարանը, պայմանաւ որ եթէ կտակը հաստատուի ի Պետերսպուրկ՝ այն ատեն հաշուակցուի կտակուած կալուածներու եկամուտին հետ, իսկ հակառակ պարագային՝ իր կողմէ բացառիկ նուէր մը նկատուի յիշեալ վարժարանին։ Այդ 20 ոսկին շուտով ղրկուեցաւ Արաբկիր։

«Գահիրէի ազգայիններուն մէջ ազնիւ ջանքեր կան նոր Լսարան-Ընթերցարան մը հիմնելու Ընթերցասիրաց Ընկերութեան Ընթերցարանին տեղ որ փակուեցաւ դժբաղդաբար։ Փափաքելի էր որ այս երկու հաստատութիւնները միանային և հին Ընթերցարանը որ բաւական քանակութեամբ գիրք և գոյք ունի, վերաբացուէր նոր պայմաններով։»

—Կրօնական Ժողովը գումարուեցաւ երէկ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Տ. Գրիգորիս արքեպիսկ. Ցովհաննիսեանցի։

Ժողովը արտօնեց Արմաշի դպրեվանքի շրջանաւարտներէն երկու դպիրներու՝ Գառնիկ Դուրեանի և Խաչիկ Խաչատուրեանի աւագ սարկաւագ ձեռնադրուիլը։

Քեմախի ազգայինները խնդրած էին որ իրենց վիճակը չմիացուի Երզնկայի. Ժողովը որոշեց պատասխանել թէ՝ հարկ է որ Քեմախ Երզնկայի հոգեւոր իշխանութեան ներքեւ մնայ, և սակայն բաւ առաջնորդ իրենց քահանան առաջնորդական փոխանորդի պաշտօնը վարէ։

Ժողովը զբաղեցաւ նաև ամուսնական և անհատական խնդիրներու քննութեամբ։

—Նոյնատեղ յանձնաժողովն ալ գումարուելով երէկ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր, որոշեց երկու հրահանգ ղրկել գաւառաց որբանոցներուն և Ազգ. Պատրիարքարանէ նպաստաւորեալ վարժարաններուն։ Այս հրահանգներէն առաջինը կը տրամադրէ՝ որբանոցներն ու վարժարանները կազմական կանոնագրի և ուսմանց ծրագրի համաձայն կազմակերպելու, իսկ երկրորդը՝ նպաստաւորեալ վարժարաններու համար կազմուած հոգաբարձութիւններու պաշտօնը կը գծէ, որոնք ուղղակի Պատրիարքարանի հետ պիտի թղթակցին, իրենց նիստերը գումարելով վիճակին առաջնորդին նախագահութեամբ։ Յանձնաժողովը նոյնպէս որոշեց այդ վարժարաններուն մէջ գործածուելիք դասագիրքերը։

—Այս առաւօտ, Ղալաթիոյ Կեդր. վարժարանի Խնամակալութեան հրաւէրով, վարժարանին ուսուցչական մարմինը խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ, Խնամակալութեան անդամներուն հետ, յառաջիկայ տարեշրջանին մէջ ըլլալիք ուսումնական նոր կարգադրութեանց մասին։

—Վերջին պահուն սա տեղեկութիւնները կը հասնին մեզ՝ Ալեաթճեան Սրբազանի վիճակին և կատարուած բժշկական քննութեանց արդիւնքի մասին։ Տոքթ. Խորասանճեան էֆ. և իրեն հետ խորհրդակցութիւն կատարող բժիշկները բոլորովին անյոյս գտած են Սրբազան հիւանդին վիճակը, և հետեւաբար ամէն դեղ ու դարման անօգուտ։ Իսկ Տոքթ. Խնդիրեան՝ հաստատելով հանդերձ հիւանդութեան ծանր հանգամանքը՝ յայտարարեր է թէ պիտի աշխատի բժշկել և դեղ ու դարման տուած է։

—Սամսոնէն հասած լուրերու նայելով, առաջն. տեղապահ Տ. Գնէլ վարդապետ իր պաշտօնատեղին հասած օրէն՝ մեծ հոգածութիւն ցոյց կու տայ կրթական գործին։ Նամակներ ուղղելով Ճանիկի թեմերուն, տեղեկութիւն ուզեր է իւրաքանչիւրի դպրոցին վրայ, և մասնաւորապէս հրահանգ տուեր է Չարշամպայի Թաղական Խորհուրդին՝ բանալ իրենց վարժարանը որ փակ կը մնար տարիէ մը ի վեր։ Սամսոնի աղջկանց վարժարանին համար ալ վարժուհի մը յանձնարարուած է։ Նամակագիրը յոյս կը յայտնէ թէ, վարժարաններուն փափաքելի եղած ուղղութիւնը տրուելէն ետքը, առաջն. տեղապահը պիտի ձեռնարկէ եկեղեցին վերաշինութեան գործին որուն պէտքը մեծապէս զգալի է Սամսոնի ազգայիններուն համար։ Ժամանակաւ 30 տունի համար շինուած այդ փոքրիկ եկեղեցին բնական է որ անբաւական կու գայ հիմակուան 350 տուն ժողովուրդին, թողունք որ այնքան հին է՝ շէնքը որ փլչելու վտանգ ալ կը սպառնայ։ Սամսոնի Ցոյներուն համար անգամ խօսակցութեան առարկայ դարձած է եղեր մեր եկեղեցին այս ողորմելի վիճակը։

—Տնտեսական Խորհուրդը իր երէկուան նիստին մէջ հետեւեալ որոշումները տուաւ.

Փոքր Արմտանի Մեսրոպեան վարժարանի սեփականութեան խնդրի մը համար տրուած բողոքին վրայ՝ Ցարութիւն էֆ. Սրխանեան հրաւիրուած և ներկայացած ըլլալով, յայտարարեց թէ երբեք այդ տեսակ խնդիր մը գոյութիւն չունի։

Մայր եկեղեցւոյ և Մաքրիգիւղի Դպրաց Դասերու հաշիւներու մասին կեդր. Համարակալութեան կողմէ ներկայացուած տեղեկագիրը նկատողութեան առնելով, վաւերացուց առաջինը. իսկ երկրորդին համար որոշեց հրաւիրել յառաջիկայ նիստին՝ հաշիւներու պատասխանատուութեան մասին ուղղութիւն մը տալու համար։

Եյուպի Ս. Եղիա եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդին ատենապետը Աղքատախնամին կազմութեանը առթիւ հրաժարական տուած ըլլալով, որոշուեցաւ հրաւիրել զինքը Տնտես. Խորհուրդի յառաջիկայ նիստին։

ԱԶԴ

Թաղիս Ս. Ակաքեւնոյ և Հայկանուշեան երկսեռ վարժարանները՝ և մանկապարտէզը՝ 17 օգոստոս երեքշաբթի օրը կը վերաբացուին։ Հոգաբարձութիւնս ամէն ջանք ի գործ դրած է նոր տարեշրջանին առթիւ նոր զարկ մը տալ սոյն վարժարանաց ընթացքին, յաւելլով աղջկանց համար ձեւի և կարի մասնաւոր ճիւղ մը ինչպէս նաև փափագողաց դաշնակ եւս։ Հոգաբարձութիւնս կը փափաքի նաև դրապէս օգտակար ըլլալու և ապագայ ընտանեաց ապրուստը ապահովելու նպատակաւ ինչ ինչ արուեստներու ուսուցումն ալ մուծանել ի վարժարանս, օրինակի համար արուեստական ծաղիկ և գործագործութիւն, եթէ ծնողք յօժարին իրենց աջակցութիւնը նուիրել, մասնաւորապէս խնամք պիտի տարուի երկսեռ աշակերտաց փիզիքական վիճակին՝ առողջապահական և մարմնամարզի դասեր հաստատելով։

Ուստի կը հրաւիրուին ծնողք և պաշտպանք վաղուընէ սկսեալ ամէն առաւօտ մինչեւ ժամ 2 Թաղիս խորհրդարանը անձամբ ներկայանալով, ընդունելութեան պայմաններուն վրայ բանակցիլ և գտնալ մուտքի արտօնագիրը։ 1—2

1899 օգոստոս 9 524

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԺԹ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ 1899—1900

Վարժարանիս ԺԹ տարեշրջանը կը սկսի յառաջիկայ (1899) սեպտեմբեր 1ին. Նորեկ աշակերտներու մուտքի քննութիւնները տեղի կ'ունենան օգոստոս 30ին և 31ին, իսկ դասերը կանոնաւորապէս կը սկսին սեպտեմբեր 1ին։

Թոշակաւոր աշակերտներու ընդունելութեան պայմաններուն և ուրիշ տեղեկութեանց համար ծնողք կամ պաշտպաններ կրնան հիմակուընէ դիմել Պոլիս՝ Ազգ. Պատրիարքարան և կամ Էրզրում վարժարանին տեսչութեան։

Ցառաջիկայ տարուան համար ձրի աշակերտներու ընդունելութիւնը արդէն կատարուած ըլլալով, այդ մասին ո՛ և է դիմում առանց հետեւանքի պիտի մնայ։

ԿՆԻՔ

9—20 ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՈՒԽՏԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ ՌՈՏՕՍԹՕՅԻ Ս. ԹԱԴԱՒՈՐ ՎԱՆՔԻՆ

Ցառաջիկայ Ս. Աստուածածնայ տօնին առթիւ, Թաղ. Խորհուրդս վանքին մէջ ուխտաւորներու ամէն տեսակ դիւրութիւններ ընծայելու հոգ տարած է։

Շոգենաւային երթեւեկութիւնները այս տարի ամէն ժամանակէ աւելի դիւրացած են և շատ նպաստաւոր են ուխտաւորներուն։ Ուստի կը հրաւիրուին մեր մօտակայ և հեռակայ բարեպաշտ ժողովուրդները, որ փութան նպաստաւոր առիթներէն օգտուիլ, իրենց այնքան սրտով փափաքած ուխտը Ս. Թադաւոր եկեղեցին ընելու։

Թաղ. Խորհուրդ Ս. Թ. Թաղի

Ռոտոսթօ 423 3—4

ԹՂԹԱԲԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

(Օգոստոս 20ի թերթէն)

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Բարիզի աւստրիական դեսպանատան խորհրդականը, որ ի բացակայութեան դեսպանին գործակատարի պաշտօն կը վարէ, արտօներ է Ֆիկարօն յայտարարել թէ՝ ստոյգ է Շնայտէր գնդապետին այն հեռագիրը որով կը յայտարարէ թէ կեղծ է իրեն վերագրուած պաշտօնագիրը զոր Մէրսիէ զօրավարը ցոյց տուած էր զինուորական ատեանին վճռաբանութիւններու միջոցին։

—Ֆրանսայի Ակադեմիին անդամ Պ. Էմիլ Բիբօ, կ'ըսէ Ֆիկառօ, յայտարարած էր թէ Շնայտէր գնդապետը Շուարցքօբէն գնդապետին մօտ կը գտնուէր, երբ այս վերջինը Էսթէրհազիի ուղղեց ծանօթ «կապոյտ տոմսը»։ Այս անգամ Պ. Էմիլ Բիբօ ըսեր է Ֆիկառօի խմբագրութեան թէ պատրաստ է Ռէնի զինուորական ատեանին առջեւ երդումով յայտնել Շնայտէր գնդապետին հետ իր ունեցած տեսակցութիւնը և «կապոյտ տոմսի» գործին վրայ գիտցածները։ Ֆիկառօ կը պնդէ որ Պ. Բիբօ անպատճառ ներկայանայ զինուորական ատեանին։

Պ. Կէրէն տակաւին կը մնայ հակահրէական դաշնակցութեան կեդրոնին մէջ։ Թէեւ հանդիսաւորապէս յայտարարած էր թէ երեք ամսուան պաշար ունի, սակայն հազիւ երկու շաբաթ անցած է, և ահա ուտելիքի ու խմելիքի անհրաժեշտ պէտք ունի։ Անցեալ օր հակահրէական Անթիժուիֆ լրագրին խմբագիրներէն մէկը փողոցէն մինչեւ վեր ուտելիքի ծրար մը նետեց, զոր Պ. Կէրէն կրցաւ բռնել։ Տանիքէն ալ մանանայի պէս երեսուն քիլօ հաց ձգուած է։ Թուղթէ զտիչներ պատուհանէն ներս նետուած են, նախապէս մթերուած պղտոր ջուրերը զտելու համար։ Պ. Կէրէն ու ընկերները գիշերը մութին մէջ կ'անցընեն, որովհետեւ կազի ճամբաներն ալ գոցուած են։ Պ. Կէրէն չորսի օրը պատուհանը ելեր է. վարը կեցողները տեղեկութիւն ուզեր են անոր ընկերներէն մէկին համար որ հիւանդ է։ Պ. Կէրէն պատասխաներ է թէ աղէկ է։ Ոստիկանութիւնը խիստ միջոցներ ձեռք առնելով արգիլեր է որ ոչ ոք կարենայ, նոյն իսկ լրագրի ներկայացուցիչները, Պ. Կէրէնի գտնուած շէնքին մայթին և ճամբուն վրայ։ Շապրօլ փողոցը բնակողները սկսած են ձանձրանալ Պ. Կէրէնի ու ընկերներուն դրացնութենէն։ Բողոքեր են ոստիկանութեան թէ Պ. Կէրէն ու լրագրապետները գիշերները անհանգիստ կ'ընեն զիրենք և եթէ այսպէս շարունակուի, անդորրութիւնը պիտի խանգարուի։ Հակահրէականներու շէնքին դիմացը գտնուող տունին դռնապանը ձանձրանալով անվերջանալի այցելութիւններէն, դուռը փակեր է։ Պ. Կէրէն ու ընկերները շատ անգամ տանիքը կ'ելլեն։ Պ. Կէրէն ժամանակ անցընելու համար լուսանկարներ կ'առնէ։

—Կը հերքուի այն լուրը թէ ոստիկանութիւնը երրորդ անձերու միջոցաւ բանակցութեան մէջ ըլլայ Պ. Կէրէնի հետ. միայն ընդունած է այն անձերը որոնք կ'ըսեն թէ ազդեցութիւն մը ունին Պ. Կէրէնի վրայ։ Ոստիկանութիւնը ո և է խոստում չէ ըրած։

—Պ. Կէրէնի գտնուած շէնքին մէջ նետուած ուտելիքներուն մեծ մասը փողոցը ինկած ըլլալով, ոստիկանները առեր և իրենց պէտքին տարեր են։ Պ. Կէրէն պատուհանէն բողոքեր և սպառնացեր է ըսելով որ այն օրը երբ իր մարդերէն մէկը անօթի մեռնի, այնպէս ծայրայեղ միջոցներու պիտի դիմէ։

—Կլոռօ, որ իբրեւ Պ. Լապորիի վիրաւորող ձերբակալուեցաւ, միտքը խանգարուած ունի եղեր՝ չափազանց ալքոլականութեան հետեւանքով։ Կլոռօ ինք անձնատուր եղեր է ըսելով որ Տրեյֆիւսը սպաննել ուզած, բայց սխալած էր և թէ իր նպատակը անպատճառ պիտի գործադրէր։ Կլոռօ ընդհանուր դատախազին ներկայանալով կցկտուր խօսքերով պատասխանեց անոր հարցումներուն։ Նոյն միջոցին ժամանեցին Բիքար գնդապետը ու Պ. Կասթ որոնք Պ. Լապորիի զարնուած միջոցին հոն գտնուած էին։ Ասոնք յայտարարեցին թէ ոճրագործը այդ մարդը չէ։ Այս մարդը յիմարանոց տարուեցաւ, ուր պիտի մնայ մինչեւ որ դատը աւարտի։ Կլոռօ որ երկրորդ անգամ արդէն նոյն յիմարանոցը մտած էր, շատ ուրախացաւ այդ որոշումը լսելով. «Հոն ինծի կը ճանչնան, ըսաւ, և գոնէ անօթի չմնալու առաւելութիւնը պիտի ունենամ»։

Հեռագիր

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՏՐԷՅՖԻՒՍԻ ՎԵՐԱԴԱՏՈՒՄԸ

ՌԷՆԻ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԱՏԵԱՆԻՆ ԱՌՋԵՒ

Պ. ԼԱԲՈՐԻ ԱՌՈՂՋԱՑԱԾ

ՌԷՆ, 22 օգոստոս.—Նիստը բացուեցաւ ժամը վեցը 20 անցած։ Պ. Լաբորի սրահէն ներս մտնելուն պէս ջերմագին համակրութեան ցոյցերու առարկայ դարձաւ։ Գնդապետ Ժուօ, Պիքար և Մէրսիէ զօրավարները շնորհաւորեցին զինքը։ Պ. Լաբորի խորապէս զգածուած՝ ըսաւ թէ ճշմարտութիւնը պիտի յայտնուի և թէ Ֆրանսայի մէջ գտնուած պառակտումները պիտի անհետանան։ Լսուեցաւ հրամանատար Ռօլլէն որ Հանրիի յաջորդեց իբր պետ Տեղեկութեանց Դիւանին, ինչպէս նաև իր քարտուղարը՝ տեղակալ Թերբէ. երկուքն ալ բացատրութիւններ տուին գաղտնի սպասարկութեաններուն վրայ։

Կանչուեցան Պէրթէն, Ժամորոն գնդապետները, և Պէս ու Պուլանժէ հարիւրապետները. ասոնք վկաներն էին 1894ի դատին։ Ասոնք կրկնեցին իրենց նախապէս ըրած յայտարարութիւնները, ըսելով թէ Տրէյֆիւս յաճախակի խուզարկութիւններ կ'ընէր պատերազմական նախարարութեան մէջ։ Հարիւրապետ Պուլանժէ ըսաւ թէ Տրէյֆիւս յաճախ իրմէ տեղեկութիւններ խնդրած է գաղտնի խնդիրներու վրայ։ Ժամորոն ըսաւ թէ Տրէյֆիւս՝ ամուսնանալէն առաջ յարաբերութիւններ ունէր աւստրիացի կնոջ մը հետ՝ որուն եղբայրը Աւստրիոյ ծառայութեան մէջ էր։ Ան ատեն, այդ կնոջ վրայ կասկածներ կային թէ մատնութիւն կ'ընէր։

Գնդապետ Ժամէյ պատմեց թէ Տրէյֆիւս իրեն աշխատութիւն մը տուաւ թնդանօթաձգութեան վրայ ու խնդրեց որ կարդայ։ «Նշանառութեան հրահանգին երեք օրինակ ընդունած էի, շարունակեց գնդապետը. յուլիսի միջոցներն էր, որ մը Տրէյֆիւս խնդրեց ինձմէ որ անոնցմէ մէկը իրեն փոխ տամ, տուի, և 48 ժամ ետքը վերադարձուց ինծի։»

Տրէյֆիւս ոտքի ելաւ և յայտարարեց թէ իր խնդրած հրահանգը գերման բանակին նշանառութեան հրահանգն էր։ Ասոր վրայ գնդապետ Ժամէյի հարցում եղած ըլլալով, պատասխանեց թէ չէր յիշեր և թէ իրեն համար անկարելի էր որոշել այդ կէտը։

Հրամանատար Ռօլլէնի վկայութեան միջոցին, Պ. Լաբորի խնդրեց զօրավար Մէրսիէէն՝ բացատրութիւններ տալ սա կէտին վրայ թէ ինչպէ՞ս իր ձեռքն էր անցած աւստրիական զինուորական կցորդ Շնայտէր գնդապետին այն նամակը՝ որուն կեղծ ըլլալը հաստատուեցաւ։ Զօրավար Մէրսիէ ըսաւ թէ բոլորովին կը մերժէ պատասխանել այդ հարցումին և թէ իր մերժումին պատասխանատուութիւնը կը ստանձնէ. (Շարժումներ)։

ՇՆԱՅՏԷՐ ԵՒ ՄԷՐՍԻԷ

ՓԱՐԻԶ, 22 օգոստ.—Աւստրիոյ-Հունգարիոյ Բարիզի դեսպան ու գնդապետ Շնայտէր՝ որոնք Իշլ կը գտնուէին, հոս վերադարձան։ [illegible] թէ գնդապետ Շնայտէր բացատրութիւններ պիտի պահանջէ զօրավար Մէրսիէէն։

ԺԱՆՏԱԽՏԸ

ՕՓՈՐԹՕ, 22 օգոստոս.—Երէկ՝ ժանտախտի երեք դէպք պատահեցան։ Բազմաթիւ ընտանիքներ կը թողուն քաղաքը և աւելի ներսերը կը քաշուին։

ՊԱՅՊԼ ՀԱՈՒՍԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մեկնութիւն Նոր Կտակարանի, երեք հատոր, երես 2221, գին 60 դահ.։
Բառարան Սբ. Գրոց, երես 635, 20 դահ.։
ԹԻԹ ԼԻՎԻՍ, (Հայ. և Հայատառ Թրք.) երես 223, 4 դահ.։
Քրիստոնէական Նկարագիր (Հայ. և Հայատառ և յունատառ Թրք.) երես 283, 6 դահ.։
Բնական Աշխարհագրութիւն (Հայ. և Հայատառ Թրք.) մեծադիր և պատկերազարդ, երես 120, 20 դահ.։
Կենդանաբանութիւն (Հայ. և Հայատառ Թրք.) երկհատոր, 5 դահ.։
Բնական Աստուածաբանութիւն (Հայ. հայատառ և յունատառ Թրք.), երես 196, 3½ դահ.։
Բեծաուզի բառգիրք (Թուրքերէնէ Անգղ.), երես 2224, 270 դահ.։
Բեծաուզի բառգիրք (Անգղիերէնէ Թրք.), երես 827, 100 դահ.։
Կը ծախուին Պայպլ-Հաուսի գրատան մէջ Ֆինճանճըլար Եօգուշու, Պոլիս։ 173

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ Երեսը

QUININE DE PELLETIER

Ջախջախիչ աշխատութիւնը, գէշ անցուած գիշեր մը, օդին խոնաւութիւնը մարմինը կը ծռեցնեն և դալկի, ինչպէս նաև ախորժակի նուազութիւնը կը բերեն։ Քինին Փէլլըթիէ այն աստիճան առողջական և շատ ազդող դեղ մըն է այդ տկարութեանց համար, որ անկէ երկու գաւաթ կը բաւեն անոնց առաջքը առնելու։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	25	14
Ամէնէն բարձր գին	»	25	14
Ամէնէն վար գին	»	25	10
Ռումէլիի Երկթ. զոց.	Ֆր.	123	—
Ամէնէն բարձր գին	»	123	—
Ամէնէն վար գին	»	122	—

ԲԱՑՈՒՄ 11 Օգոստ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	25	14½
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	122	75
Օսմանիյէ		425	—
Ռէժի		307	
Օսմ. Պանքա		13	20
Քրէտի Ժէնէրալ Օթթմ.		2	32
Երկրագործական Պանքա		7	—
Սօս. Օթ. Ծանմ է Վալէօռ	Ա. Ո.	3	12
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	20
Թրամուէյ բաժնեթ.		645	—
» Ժուիսանս		249	—
» պարտաթ.	Ֆր.	486	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	301	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	481	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	10
Անգլիական ոսկի	»	110	—
Բոլ Էմբէրիալ	»	90	10
Քրիմիք	»	54	14
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	39
Մէթալիք	»	99	—
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	»	60

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	10
» » » չէք	»	110	05
Բարիզ » »	Ֆր.	23	7½
» » » չէք	»	23	93
Պէրլին անտուկոս չէք	Մարք	18	52
Վիեննա չէք	Ֆիոր.	10	96¾

ԱԳՈՒԻ ՄՈՒՐԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 15 Յուլիս 1888

Գործակալք Սքոթ և Պոուն,

Ցորմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սքոթին էմիւլսիոնը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց խուլային և տկարութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս հաճոյ և յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու Ձկան Իւղին և կը յանձնարարեմ զայն։

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԷՍ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԼԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսաի Շահանէճէ միւպայեա օլընաճագ պէշիւզպին գըյէի ամթիգ երլի արփասընըն պէհէլի ամթիգ. ամթիգ գըյէսի եիրմի սէքիզ փարա. եւմմիշ սանթիմ վէ պէշիւզպին գըյէի ամթիգ րում արփասընըն պէհէր ամթիգ գըյէսի եիրմի տօգուզ փարատա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ գարարը մահը հալը րումինին օնընճը սալը կիւնինէ թէսատիւֆ օլմըշ օլմաղլա իթալէ թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ աղչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէյի միւսթաահըպէն եէվմը մէզքիւրտէ նիհայէթ սաաթ տօգուզա գատար Խազինէի Ճէլիլէի միւշարիւլէյհայա կէլմէլէրի իլան օլընուր։

Ֆի 7 աղըսթոս սէնէ 315

3—3

Բեզա

Խազինէի Խասսաի շահանէճէ միւպայեա օլունաճագ պիր սէնէ միւտտէթլէ լահմ վէ թէֆէրրուաթընըն միւնագասասընա պաշլանըլարագ իթալէ թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ աղչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէյի միւսթաահըպէն եէվմը մէզքիւրտէ նիհայէթ սաաթ տօգուզա գատար Խազինէի Ճէլիլէի միւշարիւլէյհայա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 9 աղըսթոս սէնէ 315

2—3

ԻԼԱՆ

(Բօսթա վէ Թէլէկրաֆ Նէզարէթի)

Բօսթա վէ Թէլէկրաֆ Նէզարէթի տաիրէսի իլէ Փասրիգասընըն Տէրսաատէթ վէ Պէյ օղլու վէ Ղալաթա Թէլէկրաֆ վէ Բօսթախանէլէրինին սէնէի հալիյէ չիթայլըսի օլարագ միւնագասասը վազ իտիլմիշ օլան օթուզպէշպին ետի իւզ քիլօ մանկալ քէօմիւրի իլէ իւչի պ ալթմըշ պէշ չէքի հաթապ վէ գըյէ օգուզ թօնլաթօ մասէն քէօմիւրինտէն մանկալ քէօմիւրինին հէր պիր մըսգալի միւթահհիտինէ արտ օլմագ իւզրէ պէհէր իւզ քիլօսը եիրմի պիր գուրուշ օթուզփարա վէ հաթապըն քէյլէսի հէր պիր մըսգալի միւթահհիտինէ արտ օլմագ իւզրէ պէհէր ճէքիտէ չէքիսի եիրմի գուրուշ մասէն քէօմիւրինին թօնի հէր պիր մըսգալի եինէ միւթահհիտինէ արտ օլմագ իւզրէ պէհէր թօնլաթօսը եիւզ եիրմի գուրուշթա թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլուպ չէհր հալին օն իքինճի փէնշէնպէ կիւնիւ իհալէի գաթիյէսի իճրա գըլընաճաղընտան հիտմէթի մէզքիւրէ թալիպ օլանլարըն Բօսթախանէլէրին սէնէի հալիյէ չիթայլըսի օլարագ միւնագասասը վազ իտիլմիշ օլան քէօմիւրի մէզքիւրէ թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ աղչէլէրի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէլէրի իլէ եէվմը մէզքիւրտէ Նեզարէթի միւշարիւլէյհայա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 10 աղըսթոս սէնէ 315։

THE
LANCASHIRE
INSURANCE
COMPANY

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԳԼ. ԸՆԿ.
Հաստատուած 1852ին

Կեդրոնական գրասենեակ ընկերութեան Անգլիա «Լանքաշիր Ինսիւրանս Պիլտինկս» Էքսչէնճ Սթրիթ, Մանչեսթեր:

Դրամագլուխ անգլ. ոսկի 3,000,000
Պահեստ » » 1,574,400

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Հրդեհի ապահովագրութիւն ամէն տեսակ սեպհականութեանց վրայ, ինչպէս քարաշէն և փայտաշէն տուներ, կարասիք, խանութական ապրանք, ևն, ևն, ամենանպաստաւոր պայմաններով և սակերով:

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Այս ընկերութիւնը ամէնէն նպաստաւոր պայմանները զորս կ'ընծայէ կեանքեր ապահովագրել ուզողներուն:

ՊԱՅՄԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ՏԵՍԱԿ ՄԸ

Տիեզերական ապահովագիր, անվիճելի, առանց սեղմումի և շահուց մասնակցութեան:

Մէն տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն
ՊՕՆՏ ՍԷԼԻԿԷՐ և ԸՆԿ.
Թիւ 4, Քիւչիւք Թիւնէլ խան, Ղալաթիա
19—104

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ
ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
Ամենահին Միջազգային Ընկ.ն
Կենաց վրայ ապահովագրութեան
Տնօրէնութիւն Եւրոպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Պուլվառ տէ զ'Իդալիէնի անկիւնը): Ընկերութեան շէնքերն այժմ կը վերաշինուին, որով իր գրասենեակներն առժամաբար փոխադրուած են Նոթռ-Տամ տէ Վիքթուար փողոց Թ. 42:

1898 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ Փր.: Ապահովագրութիւն որ կը բանի՝ 4,545,160,943 Փր.: Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 320 միլիոն:

1898ին հնչուն դրամով վճարելի շահերն են 14,400,000 Փր., 1897էն 1,424,000 Փր. աւելի:

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000է աւելի անդամ, որոնք Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոնց կը պատկանի Ընկերութիւնն և որոց կը վերադարձին Ընկերութեան բոլոր շահերը: Եթէ մասնակից էք, և կամ տակաւին չէք, խիստ շահեկան է ձեզի համար ճանչնալ Ընկերութեան մասնաւոր կարգադրութիւնները: Օրինակի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուզեցէք իբրեւ հասութաբեր գործ ապահովագրութեան վրայ որ հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոս ունի. Նոյնպէս տարեվճարներու ետ տըրուելու ձեւով ապահովագրութեան վրայ, ի դէպ մահու որոշեալ ժամանակամիջոցի մէջ: Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Յ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քէնիչ-Պատուիրակ
Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ
Վօյվօտա փողոց Վիթալիս խան Ղալաթիա

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրփուլ, Գորտոյ, Միջերկրականի և Սեւ Ծովի միջեւ կանոնաւոր [illegible]

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	
Ռամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիա	3000	Նէքթիս	2400
Քէյլըը	3000	Օսայրիս	2250
Քանոբուս	3000	Բէզա	2250
Ծէռոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Նաւքրաթիս	1500
Մարեօթիս	2500	Կոլշիս	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ռեհթըմ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31, Ճէյմս Սդրիթ Լիվրբուլ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէբբօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Սիբբօ	1735
Արիօսդօ	2377	Տիտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սբէրօ	1200
Պօրոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	596	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրբօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտահօ	5540	Օթիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4086	Թօրբիտօ	487
Գալիբսօ	1387	Էրատօ	1481	Քէլսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2439
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլպինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնօ	1700	Բէլօ	540	Վօլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գոլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Րօմէօ	1739		

Իրքօ շոգենաւը, նաւապետ Ուտ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած պարպած և Օտեսա ուղղուած է:

Բլայօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ուղղակի Պոլիս գալու համար և ամսոյս 30ին հոս կ'սպասուի:

Բառրէլօ շոգենաւը, նաւապետ Կրէյտոն, ընդհանուր վաճառքով կը բեռնաւորի և սպէտ. 8ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլսոյ համար:

Դիմել առ գործակալ Ֆ. ՀԻԼՑ ԷՆՏ ՐԻՉՕ
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միւլէթ խան, Ղալաթիա

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ
1899 Մայիս 20էն սկսեալ մինչեւ նոր տնօրինութիւն

Եւրոպական եզերքէն Կամուրջ

11 —	Միրկ. Ր.հիս. պէպ. արն. գրչ. օ.Թ. պշկ.	20
11 —	Ենիմ. մէզպ. պէօյք. Թրպ. ենք. սԹն. պօյճ. պիտի հաղորդակցի	43
11 45	Պօյճ. Ր.հիս. պէպ. արն. գրչ. օրԹ. պշկ.	34
11 45	Ենմ. մէզպ. պէօյք. բրճպ. Թրպ. ենք. միրկ. պիտի հաղորդակցի	46
12 30	Մրկ. Ր.հիս. պէպ. արն. գրչ. օրԹ. պշկ.	18
11 55	Պէօք. պէյգ. բշպ. ենք. գնլ. Ր.Ա.հիս. գնտ. վանք. չնկ. պէյլ. գգկ. Սկտ.	44
12 30	Ենմ. մէզպ. պէօյք. Թրպ. ենք. սԹէն. պօյճ. պիտի հաղորդակցի պշկ.	40
12 45	Ր.Ա. գվկ. ենմ. մէզ. պէօյք. Թրպ. պէյգ. բշպ. չպգ. գնլ. Ա. հիս. գնտ. պշկ.	17
1 15	Պօյճ. ր. հիս. պէպ. արն. գրչ. օրԹ. պէշ.	20
1 30	ենմ. մզր. պէյքտ. Թրպ. ենք. էմրկ. պշկ.	21
2 15	էմրկ. Ր. հիս. պէպ. արն. գրչ. օրԹ. պշկ.	33
2 05	Ր. Ա. գվք. ենմ. մզր. պէյքտ. Թրպ. ենք. սԹէն. պօյճ.	43
3 10	Պօյճ. Ր. Հիս. պէպ. արն. գրչ. օրԹ. պշկ.	18
2 42	Պէյգր. պէյգ. բշպ. չպգ. Ա. հիս. գնտ. պշկ.	46
4 —	Մրկ. Ր. հիս. պէպ. արն. գրչ. օրԹ. պշկ.	21
4 —	Ենմ. մզր. պյքտ. Թրպ. ենք. սԹն. պօյճ.	40
4 40	Պօյճ. Ր. հիս. պէպ. արն. գրչ. օրԹ. պշկ.	33
5 30	Ենմ. մզրպ. պէյքտ. Թրպ. ենիք. միրկ. Ր. հիս. պէպ. արնվ. օրԹ. պէշկ.	45
6 30	Պէյգ. ենք. գանլ. միրկ. Ա. հիս. գանտլ. պէպ. արնվ. չէնկ. պէյլ. գուզկ. սկիւտ.	20
6 45	Ր. Ա. գավ. ենմ. մէզր. պյքտ. Թրպ. ենք սԹէն. պօյճ. Ր. հիս. պէպ. արնվ. Իրչ. օրԹ. պէշկ.	23
7 30	Ենմ. մզր. պյքտ. Թրպ. պյգ. բշպ. ենք. գնլ. Ա. հիս. գնտլ. վնք. չնկլ. պէյլ. գգկ. պշկ.	31
8 36	Ր. Ա. գավ. ենմ. մէզր. պյքտ. Թրպ. պէյգ բշպ. չպք. գանլ. Ա. հիս. գնտլ. վնք. չնկլ. պէյլ. գուզկ. սկիւտ.	17
9 —	Ենմ. մզրպ. պյքտ. Թրպ. ենիք. սԹէն. միրկ. Ր. հիս. պէպ արն օրԹ պէշկ	18
10 —	Ենմ. մէզր. պէօյք. Թարապ. ենք. պօյճ. ր. հիսար պէշկք:	44
10 35	Միրկ. պօյճ. պէպ. արն. գրչ. օրԹ.	40
11 —	Ենմ. մէզր. պէյքտ. Թրպ. ենիք. միրկ. Ր. հիս. արն. պէշկ:	21

Ասիական եզերքէն Կամուրջ

10 45	Պէյգ. Ա. հիս. գնդլ. վանք. չէնկ. պէյլ. գգկ. սկիւտ.	45
11 15	Պէյգ. փշպ. չպքլ. գանլ. Ա. հիս. հետաւալ շոգենաւոյն պիտի հաղորդակցի	21
11 45	Ա. հիս. գնտ. վնք. Չնգ. պէյլ. Գգկ. պշկ.	33
12 15	Պէյգ. բշպ. ենք. գանլ. Ր. Ա. հիս. գնտլ. վնք. չնկ. պէյլ. գուզկ. սկիւտ:	44
1 30	Պէյգ Փշպ Չպքլ Գանլ ա Հիս պէշկ:	17
2 —	Ա. հիս. գնտլ. վնք. չնկ. պէյլ. գգկ. պշկ:	45
3 15	Չնգլ. պէյլ. գգկս. սկիւտ:	17
3 —	Պէյգ. փշպ. չպքլ. գանլ. Ա. հիս. գնտ. պշկ:	46
3 30	Ա. հիս. գնտլ. վնք. չնկ. պէյլ. գգկ. պշկ:	34
4 30	Պէյգ. փշպ. չպքլ. գնլ. Ա. հիս. գնտ. սկ.	44
5 —	Ա. հիս. գնտլ. վնք. չնկլ. պէյլ. գգկ. պշկ.	43
6 30	Պէյգ. ենք. գանլ. միրկ. Ր. Ա. Հիս. գնտ. պէպ. արնվ. չնկ. պէյլ. գգկ. սկիւտ:	20
8 —	Պէյգ. փշպ. ենք. գանլ. Ա. հիս. գնտլ. վնք. չէնկլ. պէյլ. գգկ. պէշկ:	31
9 15	Պէյգ. փշպ. չպքլ. գանլ. Ա. հիս. գնտլ. վնք. չնկլ. պէյլ. գուզկ. սկիւտ:	17
10 10	Ա. հիսարէն ուղղակի կամուրջ:	45
10 30	Պէյգ. ենք. գանլ. Ա. հիս. գանտ. չնկլ. պէյլ. գուզկ. սկիւտ.	33
11 10	Վանիքիւղէն ուղղակի կամուրջ:	34

Կամուրջէն Եւրոպական եզերք

11 45	Պէշկ. օրԹ. գրչ. արն. պէպ. Ր. հիս. պօյճ. ենիք. Թրպ. պէյքտ. մզրպ. ենիմ:	21
12 20	պէշկ. օրԹ. արն. պէպ. Ր. հիս. միրկ.	20
12 45	պէշկ. միրկ. սԹէն. ենիք. Թրպ. պյքտ. մզրպ. ենիմ. Ր. Ա. գավաք:	43
1 15	ՕրԹ. գրչ. արն. պէպ. Ր. հիս. միրկ:	33
1 20	Սկիւտ. Ա. հիս. գնլճ. չպքլ. փշպհ. պէյգ. պյքտ:	46
2 05	պէշ. օրԹ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. պօյճ:	18
2 30	Պշկ.պյճ. ենիք. Թրպ. պյքտ. մզր. ենիմ:	40
3 15	ՕրԹ. արն. պէպ. Ր. հիս. միրկ:	21
3 35	Սկիւտ. գգկն. օրԹ. պէյլ. չնկլ. արնվ. գնտլ. Ա. Ր. Հիս. գնլճ. միրկ. ենիք.փշպ. պէյգ. Թրպ. պյքտ. մզր. ենմ. Ր. Ա. գվք:	23
3 30	Պէշկ. օրԹ. գրչ. արսվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ:	33
4 —	պէշկ. միրկ. սԹէն. ենիք. Թրպ. պյքտ. մզրպ. ենիմ:	45
4 45	պշկ. գգկ. պէյլ. չնկլ. արնվ. պէպ. գնտ. Ա. Ր. Հիս. գնլճ. սԹէն.ենք. փշպ. պէյգ:	20
6 —	պէշկ. օրԹ. գրչ. արն. պէպ. Ր. հիս. պօյճ. ենիք. Թրպ. պէյքտ. մզրպ. ենմ.	34
6 30	Իսկ. քուզկ. պէյլէր. չէնկէլ. քանտ. ա. հիսար քանլճ. ենիք. պէյքօզ.պէօյ. մէզպ. ենիմ. Ր. ա. գավաք	17
7 —	պէշկ. օրԹք. գրչ. արնվ. պէպ. ր. հիս. միրկ. սԹէն. ենիք. Թրպ. պէյքտ. մզրպ. ենիմ:	18
8 30	պշկ. օրԹ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. պօյճ. ենիք. Թրպ. պէյքտ. մզրպ. ենիմ:	44
9 15	Պէպ. ենիք. Թրպ. պյքտ. մզրպ. ենիմ:	21
9 40	պշկ. օրԹ. գրչ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ	46
10 05	միրկ. ենիք. Թրպ. պյքտ. մզրպ. ենիմ. Ր. Ա. գավք:	40
10 20	պէշկ. գնտլ. Ա. հիս. գանլ. չպքլ. փշպհ. պէյգ. մզրպ. Ր. Ա. գավք:	43
10 35	Պէշկ. օրԹ. գրչ. արնվ. պէպ. գնտլ. Ա. Ր. հիս. գանլ. միրկ. ենիք. փշպհ. պէյգ:	23
10 55	Պէպ. Ր. հիս. պօյճ. սԹէն. ենիք. Թրպ. քիրեճ. պէյքտ. մզրպ. ենիմ:	17
11 20	պէշկ. օրԹ. գրչ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ. ենիք:	18
11 45	Ենիք. Թրապ. պէյքտ. մէզրպ. ենիմ:	46
12 —	Պէպ. Ր. հիս. պօյճ. սԹէն. ենիք:	33
12 —	պէշկ. օրԹ. գրչ. արնվ. Ր. Հ. ենիք:	34

Կամուրջէն ասիական եզերք

1 —	Պէշկ. գգկն. պէյլ. չէնկլ. վնք. գնտլ. Ա. հիս:	45
1 20	Սկիւտ. ա. հիս. գանլ. չպք. փշպ. պէյգ: պէյքտ:	46
2 35	Սկիւտ. գգկն. պէյլ. չնկլ. վնիք. գնտլ. Ա. հիս:	34
3	պշկ. Ր. հիս. գանլ. չպքլ. փշպ. պէյգ:	44
2 45	Կամուրջէն ուղղակի Չպքլ քէօյ:	17
3 35	Սկիւտ. գգկն. օրԹ. պէյլ. չէնկ. արնվ. գնտլ. ա. ր. հիս. գանլ. միրկ. ենիք. փշպ. պէյգ. Թրպ. պյքտ. մզրպ. ենմ Ր. ա. գավ:	23
4 20	ուղղակի վանիք ա հիսար:	43
4 45	պէշ. գգկն. պէյլ. չնկ. արնվ. պէպ. գնտլ. ա. Ր. հիս. գանլ. սԹէն. ենիք. փշպ. պէյգ:	20
6 30	Սկիւտ. գգկ. պէյլ. չնկ. գնտլ. ա. հիս. գնլ. ենիք. պէյգ. պյքտ. մզրպ. ենմ. Ր. ա. գվք	17
8 45	պէշ. գգկ. պէյլ. չէնկ. վնիք. գնտլ. ա. հիս. գանլ. չպքլ. փշպհ. պէյգք:	33
9 25	Սկիւտ. գգկն. պէյլ. չնկլ. վնիք. գնտլ. ա. հիս.	45
10 20	պէշկ. գնտլ. ա. հիս. գանլճ. չպքլ. փշպհ. պէյգ. մզրպ. ր. ա. գավաք:	43
10 25	պէշկ. գգկն. պէյլ. չէնկլ. վնիք:	34
10 35	պէշկ. օրԹ. գրչմ. արնվ. պէպ. գնտլ. ր. ա. հիս. գանլ. միրկ. ենիք. փշպ. պէյգ:	23
11 1	պէշ. պէյլ. չէնկ. վնիք. ա. հիս. փշպ. պյգ:	45
11 40	սկտ. գնտ. ա. հիս. գնլ. չպք. փշպ. պյգ. պյքտ	44
11 55	պշկ. գգկն. պէյլէ. չնկ. վնիք. գնտ. ա. հիս:	20

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ
ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ Ֆրանք 27.000.000
Պահեստի դրամ » 52.002.500
Տարեկան հասոյթ » 70.339.912

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագիներով:

572 Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անանիտիս խան. 20 21 22

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Տրք Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
([illegible])

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենադառնագոյն ցաւած ակռաներն ալ կը հանեն. [illegible]

Նորագիւտ եղանակաւ, նուրբ, հաստատ, և գեղեցիկ արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, [illegible]

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժեն ինչպէս նաև [illegible]

Տ. Գ. Ջամճեանը կիրակի օրերն ալ, [illegible] ինչպէս նաև ամէն օր, [illegible]

[illegible] Թիւ 1 [illegible]

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Դշ. 10 22 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի:
Դշ. 11 23 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բորտ-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս):
Եշ. 12 24 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ:
Եշ. 12 21 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Բաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի:
Ուր. 13 25 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի- 56

ԼԱՆԳՌԸ
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ,
ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար 147 միլիոն.	1872էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար 239 միլիոն:

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Գ. Գ. Կոմս Էտմոն Ձիչի, Կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Ռուտոլֆ Հօեօս, Փոխ-Նախագահ.
» Ժոզէֆ Հօեօս, Կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գոլոմէն Նաքօ, » » » » »
» Անթուան Բրօքէշ տ'Օսթէն.
Թէոտոր Բօնձէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայմ

Կառավարութեան Քոմիսէր
Գ. ԺԱՆ ՄԻՒՔ, Կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական
Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆօղլուի տուն:
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 176

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
[illegible]

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնօ
Ումպրիա	7718	Բոթնիա	4561
Էթրուրիա	7718	Սամարիա	2574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Աուրանիա	7268	Ալգա	2395
Պավոնիա	5587	Սարակոսա	2165
Սէֆալօնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալէբբօ	2143	Մորոքքօ	1855
Քէտար	1876	Քամպանիա	12958
Շէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Քաթալոնիա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ք. ՃՕԼԻ գործակալ
Thomas C. Joly
Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց: 571

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրփուլ և Արեւելեան [illegible]

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքդորիան	10500	Ֆլավիան	3500
Առմէնիան	10500	Ֆիրիճիան	3500
Քէսդրիան	10500	[illegible]	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գոլօմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Կօրսիան	8000	Անաթոլիան	2500
Բոստոնիան	8000	Ալգաչիրն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինծօ	900
Վավօնիան	3700	Օբօրդօ	830
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւուն ժամանումէն 24 ժամ առաջ:

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ
ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թիւ 1
Ղալաթիա

EMULSION SCOTT
ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին Նշանը

միակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խմել ձկան իւղն և հիբօֆոսֆիթը: Խիստ հաճելի է ճաշակելու և մարսողութեան կ'օգնէ: Աշխարհի բոլոր բժիշկները ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԼԸ (սըրաճա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԹԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՅ ՅԱՐՁԱԿՈՂ
ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ:

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով:

Գործակալք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԼ

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՍՈՒՐԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (21)

ՍԻՄՕՆ ՊՈՒՊԷ

ՄԱՆՏՐԷՆԻ ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

Զ

ԼԱԼՈՒԷԹ ԳՈՐԾԻ ԿԸ ՍԿՍԻ

—Լաւ՛ ու մտիկ ըրէ մանաւանդ. գաղափար մը պիտի յայտնեմ՝ զոր դուն արդէն նախապէս ունեցած էիր, այդ գաղափարը նախապէս դուն ունեցած ըլլալուդ համար է որ կը մտածեմ քեզ ալ մասնակից ընել շահուն:

—Ի՞նչ կ'ուզես ըսել:

—Ըսել կ'ուզեմ որ կոմսին մեռնելէն ետքը ցաւակցական այցելութեան մը պիտի երթանք կոմսուհիին:

—Հէ՛:

—Այո՛, սանկ առտուան ժամը մէկին կամ երկուքին:

—Մանտրէնի՛, հիմակը կը սոսկացնես զիս:

—Հոդ չէ, սոսկումներ կան՝ որոնք բարիք կը բերեն, և քու զգացածդ ալ այդ տեսակէն է:

—Բայց լըջօրէն խօսինք. կը կարծե՞ս որ այս դղեակին մէջ մեզի համար բաւական բան պիտի կրնանք գտնել:

—Ապահով եմ:

—Ինչպէ՞ս:

—Քանի մը օրէ ի վեր, երկրին մէջ շատ կը խօսին Պարուա-Պէլլօզի վրայ: Հետաքրքիր չեմ ցուցներ ինքզինքս, բայց միեւնոյն ատեն բառ մը անգամ չեմ կորսնցներ ըսուածներէն: Արդ, իմ լսածիս նայելով, կոմսուհին չէ թէ միայն սարսափելի կերպով հարուստ է, հապա նոյն իսկ ամէն տարի կ'աւելցնէ իր կծիկը՝ կարգ մը պախարակելի շահագիտութիւններով:

—Ես ալ գիտեմ ատոնք... միայն սա պիտի դիտել տամ թէ անշուշտ կը զգուշանայ իր հարստութիւնը դղեակին մէջ պահելէ:

—Բայց կը մոռնաս թէ կոմսուհին ագահներու և վախկոտներու սերունդէն մը սերած է. կրնայ իր հարստութեան մեծագոյն մասը ուրիշ տեղ պահած ըլլալ, սակայն անկարելի է որ առանց ոսկիի կարենայ ապրիլ. իր տեսակին պատկանող մարդիկը վայրկեան մը հանգիստ չեն կրնար մնալ, եթէ աչքերնուն առջեւ չփայլի ոսկիին փայլը: Կոմսուհին չի կրնար բացառութիւն կազմել. իր քիմքը անշուշտ այս պէտքը կ'արթննայ և հետեւաբար այս նպատակով բաւական դրամ կը պահէ մօտը՝ անոր հետ խաղալու համար, առանց ոսկի չշօշափելու, ինքն ալ չպիտի կրնար ապրիլ:

—Շատ լաւ մտածուած է, տարիքեդ Լալուէթ, բայց պարզ ենթադրութիւններ են միայն ատոնք:

—Ընդհակառակը, մի՛ կարծեր որ ենթադրութիւններ ըլլան: Երկրին մէջ ամէն մարդ կ'ըսէ թէ դղեակին մէջ պահուած գանձեր ունի:

—Գեղջուկի խօսքեր վերջապէս:

—Բնաւ, հակառակը կը պնդեմ. ես ըսածիս ապացոյցը ունիմ արդէն: Գիւղացի մը ինծի ըսաւ՝ թէ դղեակը գտնուած միջոցին ամբողջովին ոսկիով լեցուած սնտուկ մըն է տեսած. մանաւանդ որ կոմսուհին այս արարած մը անպատճառ դրամ ունենալու է իր տրամադրութեանը տակ: Եւ յետոյ, կ'ուզես հաւտա կ'ուզես մի հաւտար, գաղափարը քուկդ է. մէջտեղ նետեցիր ու ես իւրացուցի զայն, կ'ուզե՞ս արդիւնքը բաժնել.

—Բայց անշուշտ. միայն թէ, ինչպէ՞ս դղեակը պիտի մտնենք:

—Հարկաւ միջոց մը կը գտնենք. հիմա Անժէ վերադարձիր՝ ուր կը բնակիս անշուշտ. երբոր կոմսը մեռնելու ըլլայ, ես քեզի լուր կու տամ:

—Պզտի՞կը ինչ պիտի ընենք:

—Շատ պարզ է, կը գրես տիւ Ռուժոյի թէ կոմսը մեռնելու վրայ է. թէ յոյս մը չկայ անկէ և թէ աւելի լաւ պիտի ըլլայ աղջիկը ազատ թողուլը: Ետքոյ, եթէ երբեք ուզէ իր նողկալի ազգականուհիին դրամը բաժնել, թող գայ մեզի միանայ. ան ալ մեր մէջ կ'առնենք:

—Այդ կէտը տիւ Ռուժօ պիտի ընդունի, քանի որ մահուան չափ կ'ատէ կոմսուհին. գալով աղջիկը ազատ թողելու խնդրին, չեմ կարծեր որ համաձայնի:

—Ինչո՞ւ:

—Որովհետեւ աւելի լաւ պիտի համարի նախ գործը յաջողցնել:

—Բայց ինչո՞ւ:

—Որովհետեւ երբ կոմսուհիին դրամը ձեռքերնիս անցնի, մեզի համար շատ աւելի դիւրին պիտի ըլլայ աղջիկը արձակել՝ առանց զմեզ վտանգելու:

—Իրաւունք ունիս:

—Լաւ, հիմա ի՞նչ պիտի ընենք:

—Կը սպասենք վերջապէս:

Է.

ՏՈՔԹԷՕՌ ԿՈՒՆԿԼ ՄԱՌԻՆ

Տը Պարուա կոմսին պառկած տեղը ընդարձակ սենեակ մըն էր, երկու անհաւասար պատուհաններով՝ որոնք պարտէզին վրայ կը նայէին:

Կահաւորանքը ո՛չ թէ միայն պարզ, հապա նոյն իսկ ողորմելի էր. անկողին մը, քանի մը աթոռներ, թիկնաթոռ մը և սեղան մը. աս էր ահա բոլոր կահկարասին:

Անկիւն մը՝ արդուզարդի առարկաներ կուտակուած էին, որոնցմէ կարելի էր գուշակել թէ կոմսը շատ խնամք կը տանէր ինքզինքին:

Հակառակ երկու պատուհաններուն, սենեակը շատ մթին էր:

Խեղճ կոմսը՝ վախցնելու աստիճան նիհար, յօդացաւերէ շարունակ ցնցման ենթարկուած, կաթուածէն զարնուած, կը տառապէր խորհրդաւոր հիւանդութեամբ մը՝ չա՛տ աւելի սոսկալի միւսներէն. այդ հիւանդութիւնը անծանօթ էր իրեն. չէր կրնար զայն հասկնալ. ու մէկ կողմէ անկողնին մէջ հեծեծելով, յուսահատօրէն կը քաշէր քովն ի վեր կախուող զանգակին չուանը՝ պատուիրելու համար որ քիչ մը կաթ բերեն իրեն:

Ոչ ոք կու գար սակայն:

Ու խեղճ մարդը, դառն ժպիտ մը շրթունքներուն վրայ՝ յիշեց Երեւակայական Հիւանդին տ'Արկանը որ ի զուր Թուանէթը կը կանչէր:

—Բայց երեւակայական հիւանդ մը չե՛մ ես, կ'ըսէր ինքնիրեն, թէև ինծի հետ անանկ կը վարուին: Ա՛հ ժամանակին ըրած խենթութիւններս շատ սուղ կը հատուցանեմ: Ինչ սոսկալի բան է, Աստուած իմ, այսպէս անկողնին գամուած մնալ կարգ մը մարդոց մէջ՝ որոնք ամենակատարեալ անտարբերութիւն մը ցոյց կու տան իմ տանջանքներուս: Ամիսներ անցան ու դեռ չկրցայ տեսնել իմ պզտիկ Պերթս. և եթէ առանց անոր ապագային վերաբերող որոշում մը ըրած ըլլալու մեռնիմ, ի՛նչ պիտի ըլլայ խեղճին վիճակը: Մինչեւ այս աստիճանին հասնիլ՝ անունս միլիոնատէր կնոջ մը ծախելէ ետքը... Ա՛հ, իրաւ որ անտանելի բան է, շատ անգամ կը մտածեմ թէ Էլիզ գեհենն այն հրէշ մըն է. անպիտանը երբեմն ստակ կու տայ ինծի և պարտքերս կը վճարէ, բայց որչա՜փ սուղի կը նստեցնէ բոլոր ատոնք: Ա՛խ, անգամ մը որ անկողնէս ելլեմ, իրեն պիտի սորվեցնեմ, պիտի ճանչցնեմ ինքզինքս. ինչ որ ըսել է աս, մարդ մըն եմ վերջապէս:

Եւ ակռաները կը կրճտեցնէր, կռուփը սեղմելով պատերուն դէմ:

Յանկարծ սենեակին դուռը բացուեցաւ և տոքթէօռ Կունկլ Մառին ներս մտաւ կոմսուհիին հետ:

Կոմսը՝ զարմացած կ'երեւար այս այցելութեան վրայ, այնպէս որ, երբ տոքթէօռը իրեն մօտեցաւ, ըսաւ ուրախութեամբ.

—Բարե՛ւ տոքթէօռ, ուրեմն ձեզի գրեցին թէ հիւա՞նդ եմ:

Շարունակելի)